

OMNES UNUM

(TODOS UNO)

1959
STEV. 2

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV
V ZAMEJSTVU

KAZALO

Anton Benetek: Duhovnikov kelih	33
Pismo jugoslovanskih škofov svojim duhovnikom	37
Pavel Slapar: Cerkev v Jugoslaviji	47
Franc Mihelčič: Nekaj o psihoanalizi in psihosomatski (antropološki) medicini	55
Lovice od povsod	59

Glede vseh upravnih zadev in poravnave naročnine se obračajte naravnost na upravo: Rev. Stanko Škrbe, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina, ali pa na sledeče sobrate poverjenike:

Kanada: Rev. Anton Vukšinič, 146 Bell Street, Port Colborne, Ontario.

U. S. A.: Rev. Karel Pečovnik, St. Petr's Church, Dumont, Minn.
Čile: Rev. dr. Anton Trdar Capellán, Hacienda Aculeo, Est. Hospital, Chile

Italija: Rev. Tone Iskra, Chiesa del S. Nome di Maria, Foro Traiano 89, Roma

Trst: Rev. Jože Jamnik, Via Nazionale 89, Marianum, Opčine Trieste.

Gorica: Mons. dr. Franc Močnik, Via Don Bosco 3, Gorizia.

Avstrija: Rev. Vinco Zaletel, Viktringer Ring 26, Klagenfurt.

Ostala Evropa: Rev. Zdravko Reven, Grand' Rue, 37, Charleroi, Belgique.

Naročnina: Za Argentino in Čile 40 argentinskih pesov. Za U. S. A. 2.50 dolarja. Za vse ostale dežele vrednost zamenjave 2.50 dolarja. Kdor želi, more poravnati naročnino z mašnimi štipendiji. To velja zlasti za Evropo. Opraviti je treba tri sv. maše. Naj nihče ne opravi maš prej, dokler nam ni sporočeno, da so nameni zanj že loločeni. Maše, za katere nam ni sporočeno, da so sprejete oz. opravljene, smatramo za neopravljene in naročnino za neporavnano.

OMNES UNUM

GLASILO SLOVENSkih DUHOVNIKOV V ZAMEJSTVU

LETO VI.

1959

ŠTEV. 2

DUHOVNIKOV KELIH

Anton Benetek, Avstrija

Doživljamo več duhovniških slovesnosti, veselih in žalostnih. Vesele: nove maše, jubilejne slavnosti in instalacije: Žalostne: preganjanje, duhovniški pogrebi. Ob takih dogodkih vnovič spoznamo, kako vzvišen je duhovski stan. Znamenje duhovskega stanu je kelih.

In to je četverni kelih:

Kelih trpljenja in kelih življenja;

Kelih krvi in kelih časti.

1. Kelih trpljenja. Apostola Janez in Jakob starejši sta si bila brata. Nekoč njuna mati prosi Zveličarja: Daj, da bosta ta dva moja sinova sedela v tvojem kraljestvu eden na tvoji desni in drugi na tvoji levi strani. Jezus pa je odgovoril: Moreta li piti kelih, katerega bom jaz pil? Sinova odgovorita: Moreva. Tedaj jima Zveličar napove: Kelih, katerega bom jaz pil, bosta sicer pila; a sedeti na moji desnici ali levici pa ni v moji oblasti vama dati. Kmalu sta spoznala, kaj je tisti kelih, o katerem je govoril Zveličar. Janeza so vrgli v kotel vrelega olja, bil je sicer takrat smrti čudežno rešen, bratu njegovemu Jakobu pa so odsekali glavo. To je bil torej tisti kelih, ki ga jima je Zveličar napovedal, kelih trpljenja.

Ko so na Oljski gori zgrabili in zvezali Jezusa, je apostol Peter zamahnil z mečem, da bi branil svojega Gospoda. Jezus mu pa reče: Nehaj s tem; ali naj mar ne pijem keliha, ki mi ga je določil nebeški Oče? To se pravi, ali naj ne sprejemem trpljenja? Trpljenje, bridkost, žalost je kelih prvega duhovnika, ljubega Jezusa. Še bolj razložno je to povedal, ko je molil na Oljski gori: Moj Oče, ako je mogoče, naj gre mimo mene ta kelih.

To je kelih duhovskega stanu. Zaradi tega keliha je toliko pomanjkanje duhovnikov. Marsikateri duhovnik si nakoplje težko in dolgo bolezen, ko mora ob vsakem času in ob vsakem vremenu iti daleč v gore bolnike sprevidet. Kak revež je duhovnik, zlasti kje v zapuščenih gorah na samotni župniji, če zboli. Ko se slaboten in bolan pri oltarju skloni nad mašno knjigo, obrne motne oči proti tabernaklju in bridko vzdihne: Ne morem več; Jezus pomagaj!

Že pot do oltarja je včasih križeva pot. Ko je v Nemčiji nastopil Hitler, je bilo tam 6000 bogoslovcev, ki so se pripravljali za mašniško posvečenje. Državna

oblast je razglasila tole: Potrebujemo inženirjev, tehnikov. In tukaj hoče 6000 študiranih mladeničev svoje življenje posvetiti prazni stvari, krščanski veri, ki umira in bo kmalu izginila. Odgovorili so: Mi ostanemo zvesti naši veri in našemu krščanskemu ljudstvu. Res potrebne so roke, ki delajo. Potrebujemo pa posebno rok, ki molijo in ki delijo blagoslov. Ko novomašnik stopa k oltarju, držeč v roki cvetlični šopek, mu deklica poda križ. Novomašnik odloži cvetlice in poljubi križ. Ganljiva in pomenljiva zamenjava. Ko vzame v roke kelih za prvo sveto daritev, si ne pomišlja. Moč in tolažbo za ta kelih nam je dal Jezus sam, ko je rekel: Blagor vam, kadar vas bodo ljudje zasramovali in preganjali ter vse hudo zoper vas lažljivo govorili zavoljo mene. Veselite in radujte se, zakaj vaše plačilo je obilno v nebesih.

Apostol Pavel še posebej omenja, kako mu je mašni kelih postal kelih trpljenja. Mučile so ga namreč težke skušnjave, ki mu jih je Bog pripustil, „da bi se ne prevzel zaradi velikih razodetij“.

V Celovcu je bil več let znamenit, učen in pobožen duhovnik, Mihael Gatterer. Prišel je potem v Innsbruck za profesorja. Dalje časa je silno trpel zaradi verskih dvomov. Pri sveti maši, ta drobna hostija, to naj bo vsemogočni Bog, živi Jezus Kristus? Saj to ni mogoče. Včasih se je kar tresel, ko je pri povzdigovanju vzel posvečeno hostijo v svoje roke. Včasih se je potil in solzil. Branil se je maševati. Bilo mu je, da bi vse skupaj proč vrgel in slekel duhovniško obleko. Bridka preizkušnja. Srečno jo je preстал. Kakor da bi posijalo zlato pomladansko sonce, je zopet oživela vera v njegovem srcu. Potem je rekel: Težka je bila ta preskušnja, pa prav je bila. Zdaj vem, koliko bridkega pride lahko nad človeka, tudi duhovnika. Sedaj imam zato s takimi posebno potrpljenje.

2. Tako postane kelih trpljenja kelih življenja, namreč večnega, nebeškega življenja.

Življenje na tem svetu je tako kratko in samo po sebi brez vrednosti. Pomen in vrednost našega življenja se prav pokaže ob svitu mrtvaške sveče. Takrat bomo spoznali, da je naš največji dobrotnik in najboljši prijatelj tisti, ki nam zapira pekel in odpira nebesa. In to je ravno duhovnik. Duhovnik nam podeli večno življenje. V tem pomenu je kelih duhovskega stanu kelih življenja.

Mrtev je otrok za nebesa, ko pride na svet. Duhovnik mu v svetem krstu da novo življenje, podeli mu pravico do nebes. Mož, mladenič, ki ima na sebi smrtni greh, je mrtev za nebesa, kakor je bil mrtev mladenič v Najmu. Obsojen za v grob pekla, kakor je bil v grobu pokopan Lazar. Dekle, žena v smrtnem grehu je brez Jezusa mrtva, kakor je bila mrtva Jairova hči. Zapisana večnemu pogubljenju, kakor Marija Magdalena, kakor prešuštnica v evangeliju. Kar je bil Jezus nekdanj za vse te nesrečne, to je sedaj zanje duhovnik. Le duhovnik ima zanje kelih večnega življenja.

Bil je v moji prejšnji župniji na Koroškem trden posestnik, spoštovan mož. Prišlo je veliko bridkega nad njega. Prestal je bil veliko nesreč v družini, pri gospodarstvu. V njegovi zadnji bolezni ga vprašam, kaj se mu zdi na svetu najhujše. Malo pomisli in potem reče: Najbolj strašno bi pač bilo umreti brez duhovnika.

Tako je skoz vse življenje, zlasti še v smrti kelih duhovskega stanu kelih življenja, življenja večnega.

3. Kelih duhovskega stanu je v pravem pomenu besede kelih krvi, namreč krvi Jezusove v sveti maši. Kaj pomagajo lepe cerkve, čemu veliki zvonovi, če

bi ne bilo duhovnikov. Ko bi zlato vsega sveta in vse drage kamne porabili le za en velik dragocen kelih, bi vsi mogočneži, učenjaki in bogatini vina v tem kelihu ne mogli spremeniti brez duhovnika v Jezusovo kri. Kaj bi pomagalo, da je Jezus pri zadnji večerji spremenil kruh v svoje sveto telo in vino v svojo kri, kaj bi nam pomagala Jezusova smrt na križu, ko bi ne bil postavil duhovskega stanu, ko bi ne bil naročil: To delajte v moj spomin. Zemlja ne pozna nič večjega, nebesa ne zmorejo nič sveteljšega, vsemogočni Bog nam ni mogel dati nič boljšega, kakor je daritev svete maše. Znano mi je, da je na nekem kelihu napis: Oče, odpusti jim! Da, ravno tista Zveličarjeva kri, ki je nekaj tekla na križu, prosi še sedaj pri sv. maši za odpuščanje naših grehov.

Kot dijak sem bil na novi sveti maši. Novomašnik Martin Pirtovšek je bil iz ugledne rodbine v Šmartnu na Paki. Poznalo se mu je, da je nevarno bolan. Morilka jetika je razjedala njegova pljuča. Tudi slavnostni pridigar je to omenil. Ko so bili na dan nove maše svatje in gostje v veselem, živahnem razgovoru med seboj, gre novomašnik s svojim tovarišem na pokopališče k cerkvi. Tam reče tovarišu: Sedaj si izberiva prostor, kjer bo moj grob. Oni reče: Če boš res moral kmalu umreti, ali se ti ne zdi škoda toliko truda in študiranja? Primicijant odgovori: Oh, prijatelj, nikakor ne. Ko bi vedel, da bi opravil samo eno sveto mašo, bi še enkrat, bi z veseljem vse še enkrat začel. Samo ena sveta maša je že vredna tolikega truda. Nekaj mesecev nato so ga novomašne družice spremljale na zadnji poti. Umrl je tam 14. januarja 1895.

Ker je sveta maša toliko vredna, zato si hudi duh najbolj prizadeva, da bi ljudi odvrnil od svete maše. Bog nekako zavrže tiste kraje, kjer ljudje zavržejo Jezusa v nedeljski sveti maši. Po prvi svetovni vojski je francoski list La Croix pisal, da je na Francoskem skoraj tretjina župnij brez dušnega pastirja. O takih zapuščenih župnijah, ki že dobrih deset let nimajo duhovnika, pripoveduje dopisnik, da zakristija razpada, na oltar dežeje, na koru raste trava in na pokopališču se zanemarjeni otroci igrajo z mrtvaškimi glavami. Med ljudmi ni poštenosti in nobene ljubezni. List razmotriva, kje je vzrok takega propadanja. Pride do prepričanja, da je bil začetek nesreče v tem, da starši niso več spravljali otrok k nedeljski sveti maši. Od mašnega keliha gre božji blagoslov po vsej župniji, ker je to kelih rešne krvi Jezusove.

4. Rekel sem, da je kelih duhovniškega stanu tudi kelih časti. Da, kdo pa še časti in spoštuje duhovnike? Tukaj povem enega takega, in na tega se moramo zanesti. To je naš Gospod Jezus Kristus sam.

Zadnje opravilo pred njegovim trpljenjem je bilo to, da je apostole posvetil za mašnike ter da je za vse čase postavil zakrament mašniškega posvečenja. Zadnje trenutke svojega življenja pač vsakdo porabi za to, kar mu je najbolj pri srcu. Ko je Zveličar od mrtvih vstal, je bila njegova prva skrb za njegove novomašnike. Tem se je še isti dan prikazal in jim rekel: Kakor je Oče mene poslal, tako jaz vas pošljem. To se pravi: Vso oblast, ki jo imam jaz od svojega nebeškega Očeta, imate sedaj vi in vaši nasledniki duhovniki. Ko je Jezus šel v nebesa, je naročil prvim in tudi vsem svojim mašnikom: Učite vse narode! Potem je razprostrl svoje roke ter jih blagoslovil. Torej zadnje besede Zveličarjeve veljajo nam duhovnikom. Nam velja njegov zadnji blagoslov. Za apostole, za duhovnike je Jezus največ molil. Kelih duhovskega stanu je rea kelih časti, ki smo ga prejeli od Jezusa samega.

Duhovnik P. Leopold Hochhuber z Dunaja piše tole: V tretjem razredu ljudske šole sem pripovedoval, kako je Marija obiskala teto Elizabeto in njenega

moža duhovnika Zaharija. Takoj se oglasi neka deklica: Prosim, duhovniki ja niso oženjeni, nimajo žene. Pa razložim, da je bil tisti Zaharija judovski duhovnik: saj so tudi protestantski pridigarji oženjeni. Le katoliški ne. Pa deklica še ni zadovoljna in vpraša: Zakaj ravno katoliški duhovnik nima žene? V zadregi sem, kako naj tem otrokom to raztolmačim. Pa se hitro oglasi druga deklica in pravi: Jaz vem zakaj. Zato, da jih ima Jezus čisto za sebe. Bolj pravilno in tako kratko bi tega ne mogel povedati noben profesor.

Pa kdo ugovarja: Je že res, da Jezus časti duhovnike. Ljudstvo pa jih zlasti sedaj ne spoštuje več. Ravno nasprotno. Versko pošteno ljudstvo se veseli, če dobi novega mašnika. Cerkev prenovijo. Vse ozaljšajo. Od daleč in v velikem številu pridejo k slovesnosti nove maše. Spomni se, kako zaplakaajo farani, če umrje njihov dobri dušni pastir. Trdne može, bivše hrabre vojake, sem videl jokati, ko so prišli kropit umrlega dušnega pastirja, ko so videli pri mrtvaškem odru na zaprtih mašnih bukvah stati prazen kelih. V nagrobni spomenik duhovnikov vklešejo kelih. Na pokopališču se že od daleč vidi, da tukaj počiva v sredi svojih vernikov njihov dušni pastir.

Spet kdo ugovarja: Včasih pa le kak duhovnik ni tak, kot bi moral biti. Dobro; ali je take žalostne nesreče kriv Kristus? Ali je zato vera manj vredna? Če zdravnik, ki druge zdravi, sam zboli, vendar ne bo nihče rekel: Vse zdravilstvo je zanič. Duhovnik je vez med ljudmi in Bogom. Če je električna napeljava slaba, se pokvari, vendar ne bo nihče rekel: Vsa elektrika je zanič. Pred nekaj leti je nekje v dekliški šoli na Koroškem učitelj hotel učenkam pristuditi katoliško vero s tem, da je na dolgo in široko razlagal, kako so nekateri duhovniki živeli grešno, celo med škofi so bili taki, imenoval je tudi enega papeža. Potem je vprašal: Kaj sledi iz tega? Pričakoval je, da bodo dekleta rekla: Če je tako, pa vrzimo proč katoliško vero. Hitro se oglasi deklica in reče: Iz tega spoznamo, da je katoliška Cerkev res božja ustanova. Če bi bila le človeško delo, bi jo taki slabi duhovniki že zdavno uničili. Sicer pa nasprotniki javno priznavajo, da izmed vseh stanov je ravno duhovski stan tisti, ki ima najmanj slabih, nevrednih članov.

V sveti maši pri darovanju vina molimo: Offerimus tibi, Domine, calicem salutaris — Darujemo ti, Gospod, kelih zveličanja in prosimo tvoje usmiljenje, naj se s prijetnim vonjem dvigne pred tvoje božje veličastvo v naše in vsega sveta zveličanje!

„Omnes unum“ je bratska vez slovenskih duhovnikov v zamejstvu. Da bomo bolj povezani in da se bomo bolj poznali. Lepo prosimo vse sobrate po širnem svetu, da poročate o vsem pomembnem iz življenja slovenskih sobratov.

Uredništvo

Pismo jugoslovanskih škofov svojim duhovnikom

Dragi bratje duhovniki!

Stopili smo v stoto leto, kar je umrl naš nebeški zavetnik sv. Janez Vianney, župnik v Arsu. Umrl je 4. avgusta 1859, sv. oče Pij XI. ga je pa 1929 razglasil za zavetnika duhovnikov.

V jubilejnem letu, ob stoletnici, odkar so se odprla vrata v večnost našemu zavetniku, vam, predragi bratje, pošiljamo očetovsko besedo in vam dajemo nekaj misli za vaše delo in življenje, da po njih pregledate svoje dosedanje delo in napore ali da po njih začnete prenavljati svoje življenje in delo.

Vemo, da nosite „težo dneva“, da vam je včasih prav težko, da ste osamljeni; prav zato vam pa pošiljamo to očetovsko pismo, da vidite, da za vami stoje vaši škofje, da vam želijo pomagati in z vami deliti vaše križe in nositi breme tako odgovorne službe, saj jo opravljate v našem imenu in od nas odvisni, „ker ste poklicani, da ste sodelavci škofa in samega Kristusa“ (Pij XI. 24. julija 1929 v nagovoru bogoslovcem ob mednarodnem romanju.)

1. NAČELA

1. Duhovniki morajo biti sveti

Temelj vašega dela in življenja mora biti postavljen na vaši duhovniški svetosti. Po Kristusovi želji mora biti duhovnik luč sveta in sol zemlje. „Vsi vedo, da je svet na prelomnici svetovne zgodovine; duhovnik ne more ob njej ostati brezbrizen opazovalec, saj gre za samo usodo duš. Duhu laži, ki vlada svet, je treba postaviti nasproti neugasljivo ljubezen do resnice, duhu sovraštva in sebičnosti pa krščansko bratstvo in obrambo pravice; zoper duha pokvarjenosti je treba postaviti duhovniško čistost, zoper razbrzdano veseljačenje pa odpoved vsem praznim zemeljskim dobrinam. Današnji čas terja od duhovnika večjo krepost, večjo gorečnost in neustrašenejšo odločnost. Nesrečen duhovnik, ki bi se dal ostrašiti od pretenj in nevarnosti, ki bi hotel zbežati pred odpovedjo, žrtvijo in naporom, pozablja oče Odrašenikov opomin: Kdor ljubi svoje življenje, ga bo izgubil“ (Jan 12, 15). (Pij XII. 29. IV. 1939 v nagovoru semeniščnikom iz Anagninja.)

Duhovnikova svetost izhaja dalje iz poslanstva in prijateljske zveze s Kristusom, ki je „svet, nedolžen, neomadeževan, ločen od grešnikov“ (Hebr 7, 26).

Kot služabniki Jezusa Kristusa v opravljanju daritve pa moramo še posebej v sebi ustvariti istega duha z Njim, ki je opravil daritev Bogu na oltarju križa. Spomnimo se opozorila, ki nam ga je izrekel škof pred mašniškim posvečenjem: „Agnoscite, quod agitis; imitemini, quod tractatis: quatenus mortis Dominicae mysterium celebrantes, mortificare membra vestra a vitiis et concupiscentiis omnibus procuretis.“ (Umevajte, kar delate, ravnajte se po tem, kar vršite. Ker boste obhajali skrivnost Gospodove smrti, skrbite, da zatrete v svojih udih vse strasti in poželenje.) Ko živite sveto, daleč od greha, naj bo vaše življenje bolj kakor pri navadnih vernikih „s Kristusom skrito v Bogu“ (Kol 3, 3). Program, ki ste ga prostovoljno in z veseljem sprejeli pri posvečenju, obstoji v uresničenju besed Pija

XII.: „Bodite sveti, kar je — kakor veste — vaša služba sveta.“ (23. novembra 1950 „Menti nostrae“.)

2. Duhovniki morajo biti edini

Eno pglavitnih Jezusovih navodil je bilo: „Da bi zbral razkropljene otroke božje“ (Jan 11, 52). Pri zadnji večerji Kristus neprestano govori o ljubezni in bratstvu. Tudi Jezusova velikoduhovniška molitev je polna ganljivih misli o ediniosti: „Da bodo vsi eno kakor ti, Oče, v meni in jaz v tebi“ (Jan 17, 21). Edinost s Kristusom, to mora biti naš duhovniški vzor. Samo tedaj bomo kaj pomenili in mogli kaj narediti, če bomo „acies bene ordinata“. Spomnimo se, kaj pravi prerok Izaija o tistih, ki so razbili edinost in šli po svojih potih: „Ubeglim, upornim, odpadlim sinovom, govori Gospod, ki izvršujejo načrte, ki niso moji, in sklepajo pogodbe, ki jih jaz ne maram, da kopicijo greh na greh. Odšli so... ne da bi mene bili prašali za svet, da se zatečejo v faraonovo varstvo in iščejo zavetja v senci Egipta. Toda faraonovo varstvo vam bo v sramoto in zavetje v senci Egipta v posmeh“ (Iz 30, 1-3). Združimo se s Kristusom v molitvi, v kateri moli za našo edinost: „Sveti Oče, ohrani jih v svojem imenu, ki si mi jih dal, da bodo eno...“ (Jan 17, 11).

3. Duhovniki morajo Cerkev poslušati in z njo čutiti

Kristus je s Cerkvijo eno, njegovo skrivnostno telo je. Kristus živi in deluje v svoji Cerkvi. Nanjo je prenesel svoje poslanstvo in svojo oblast. „Kakor je mene Oče poslal, tako jaz pošljem vas“ (Jan 20, 21). „Kdor vas posluša, mene posluša, in kdor vas zaničuje, mene zaničuje“ (Lk 10, 16). Kristus torej zahteva od vseh, da poslušajo Cerkev kakor njega samega. Zato pravi: „Če pa (tvoj brat) Cerkve ne posluša, naj ti bo kakor pogan in cestninar“ (Mt 18, 17).

Če Kristus od vsakogar terjata in pričakuje pokorščino Cerkvi, jo terjata in pričakuje v prvi vrsti od svojih duhovnikov. Duhovnik se mora Cerkvi zahvaliti za svoje poslanstvo kakor za duhovniško oblast in ves ugled. Zato pomeni Cerkvi neposlušen duhovnik teološki nesmisel in pravo spako.

Kako daleč utegne pripeljati duhovniška nepokorščina zakoniti cerkveni oblasti, se najbolje vidi iz okrožnice pokojnega papeža Pija XII. „Ad apostolorum Principes“, naslovljene kitajskim katoličanom zaradi velikega pohujšanja in razkola, ki ga je povzročila nepokorščina nekaterih tamkajšnjih duhovnikov.

Bratje duhovniki! Ne hodimo po tej žalostni poti! Ne ravnamo se po Koreju, Datanu in Abironu, marveč poslušajmo svojo Cerkev zmeraj in v vsem! Zakonik cerkvenega prava nam mora biti sveta knjiga. V kanonih Kodeksa niso zapisani nasveti, marveč ostri zakoni (postave), ki nas vežejo prav tako ostro kakor božje zapovedi, to se pravi v vesti in pod grehom. Prav tako v vesti in pod grehom nas vežejo tudi druge disciplinske odredbe svete stolice in naših predstojnikov škofov, ki jih je Sveti Duh postavil, da vladajo božjo Cerkev. Sprejemajmo torej te odredbe s sinovskim spoštovanjem ter jih vestno spolnujmo. Če nam torej sveti oče ali škofje rečejo, nam to in **ono ni na izbiro**, poslušajmo to prav tako, kakor da nam je rekel sam Sveti Duh. Zato se vzdržimo vsake družbene dejavnosti, ki ni v skladu z voljo in določbami naših cerkvenih poglavarjev.

Če cerkvena oblast in današnji čas terjata duhovniško obleko, ne jemljimo te določbe nalahko, marveč tudi s svojo zunanostjo pokažimo popolno privrženost Cerkvi in njenim predpisom. Drugače bomo pohujšali vernike in postali krivi, da bo duhovnikov ugled med ljudstvom ginil. Gorje pa tistemu, po katerem pohujšanje pride! Dvakrat gorje, če je to duhovnik.

4. Duhovniki morajo biti pogumni in srčni

Ladjo Kristusove Cerkve premetava nevihta. Tudi mi smo na razburkanih morskih valovih. Mar ne slišimo, kako nam Kristus govori: „Kaj ste boječi?“ (Mt 8, 26). To ni ne prvi ne edini vihar, ki je zajel Kristusovo ladjo. Bodimo mirni in srčni. „Blagor vam, kadar vas bodo zaradi mene zasramovali in preganjali in vse hudo zoper vas lažnivo govorili“ (Mt 5, 11). „Pa če bi zaradi pravice tudi trpeli, blagor vam“ (1 Petr 3, 14). Srčnost vedno vodi do zmage. „Ponašamo se z nadlogami, vedoč, da nadloga rodi potrpežljivost, potrpežljivost pa preskušenos, preskušenos pa upanje, upanje pa ne osramoti“ (Rimlj 5, 3). Srčnost vodi do najvišjega odlikovanja, do Kristusovega priznanja: „Vsakega, kdor mene pripozna pred ljudmi, bom tudi jaz pripoznal pred svojim Očetom, ki je v nebesih“ (Lk 12, 8). Bodite pogumni v priznavanju Kristusa, bodite pogumni v težavah, nadlogah in preganjanjih. „Jaz sem, ne bojte se!“ (Jan x, 20).

II. DUHOVNIKOVO OSEBNO ŽIVLJENJE

1. Na višini svojega poklica

Nekaj se nam zdi najpoglavitejše od vsega in je bistven pogoj za vsako resno pastoralno dejavnost in vsak apostolski uspeh v prihodnosti. To pa je, bratje, da so naši duhovniki vsi brez izjeme na višini svojega poklica in se popolnoma zavedajo svojih dolžnosti v teh zgodovinskih tudi za Cerkev — zlasti v naših krajih — tako zgodovinskih kakor prelomnih časih. Biti morajo celi „Viri Dei“ in celi duhovniki.

2. Možje molitve

Častiti bratje, prosimo vas, rotimo vas v Gospodu, bodite možje molitve in možje, ki življenje razumejo iskreno in globoko nadnaravno. Če hočemo drugim uspešno oznanjati Kristusovo božjo resnico, si jo moramo najprej sami do konca resnično osvojiti. Da bomo drugim posredniki milosti, moramo biti najprej sami bogati milosti in združenja z Bogom v veri in ljubezni.

Molite torej, bratje! Molite goreče in brez nehanja! Opravljajte sv. mašo in vso službo božjo pobožno in vernikom v spodbudo! Molite breviri z ljubeznijo in s srčnim poglobljanjem v božjo vsebino liturgije. Vsak dan premišlujte! Molite sv. rožni venec, to ponižno in močno molitev otrok božjih, molite jo kar najpogosteje! Radi adorirajte pred Najsvetejšim, saj ste mu varuhi in služabniki! „Magister adest et vocat te“ (Jan 11, 28). Izprašujte si vest in bodite vsak dan na straži svojega srca in duhovniške kreposti! Izpovedujte se redno, dobro, skesano! Potrudite se, da vsako leto, četudi z veliko žrtvijo, opravite duhovne vaje! Molite razumno, v prvi vrsti za večne duševne dobrrote in za velike potrebe Cerkve in duš svoje župnije, zlasti svojih duš! Molitev je, bratje, najzanesljivejše poroštvo naše duhovniške stanovitnosti in pastirskega uspeha. „Čujte in molite!“ (Mt 26, 41).

3. Vestno uporabljajte čas in umske darove

Častiti bratje, vestno uporabljajte čas in duševne darove! Potrebe časov in duš so danes tolikšne, da Gospod od naše duhovniške prizadevnosti terja vse, kar imamo, čas, sile in zmožnosti. Vesten duhovnik danes ne more imeti časa za obilen počitek in zabavo, ne za kakršna koli svetna ali na pol svetna amaterstva.

Odgovarjali bomo Bogu za vsako svojo prosto uro, za vsak neuporabljeni dar, za vsako opuščeno priložnost! „Zakaj torej nisi dal mojega denarja v menjalnico in bi ga jaz po vrnitvi izterjal z obrestmi?“ (Lk 19, 23). Če bomo kot duhovni pastirji pridni, vestni in iznajdljivi, nam ne bo nikoli ostajalo časa za prazno lenarjenje, ne za svetno družbo, ne za gostilno, ne za karte! Tudi za nas velja tista apostolova beseda: „Odkupujte čas, zakaj dnevi so hudi!“ (Ef 5, 16).

Ljubimo dobro knjigo

Častiti bratje, ljubimo knjigo! Berimo, učimo se, glejmo, da bomo tudi umsko močni in duhovno vzvišeni! Svet danes rad nastopa zoper krščanstvo v imenu kulture in znanosti. Pobijajmo ga torej z njegovim lastnim orožjem! Izobrazba danes zmeraj bolj prodira v množice: če nam je na tem, da te množice popeljemo k Bogu, moramo biti tudi visoko izobraženi! Samo tako lahko vsakomur — tudi izobražencem in dijakom — damo račun o svoji veri. „Rationable obsequium vestrum“ (Rim 12, 1). Umska preproščina (intelektualni primitivizem) je bila zmeraj nasprotnik omikanega, globokega krščanstva, danes bolj ko kdaj koli. Danes je okoli nas — tudi v višjih slojih — polno ljudi dobre volje, ki resno in iskreno iščejo resnico: bodimo voljni in pripravljeni, da jim pomagamo, da najdejo! Moralni ugled Cerkev je danes velik. Storimo vse, da ga povzdignemo še više Bogu v slavo in čast! „Soli Deo honor et gloria“ (1 Tim 1, 17).

4. Ne bežimo ne pred delom ne pred odgovornostjo in ne pred žrtvami

Častiti bratje, bodite širokega srca v službi evangelija! Ne bežite ne pred delom, ne pred odgovornostjo in ne pred žrtvami! Posnemajte sv. Pavla; spomnite se, kaj vse je pretrpel za svojega Gospoda in za božje kraljestvo!

5. Ne iščite v ničemer sebe

V vsem bodite pametni in modri, daleč od vas bodi vsaka politika, vsaka demagogija, vsaka nestrpnost — toda prav tako bodite tudi močni in neustrašeni, kadar gre za načela in duše. Če bo treba kar koli za resnico pretrpeti, imejte to za dolžnost svoje apostolske ljubezni in za čast v božjih očeh. „Pa če bi zaradi pravice tudi trpeli, blagor vam!“ (1 Petr 3, 14). „Gorje mi, če bi evangelija ne oznanjal“ (1 Kor 9, 16). „Ne sramuj se torej pričevanja o našem Gospodu“ (2 Tim 1, 8). Trpljenje za Boga je večni delež Cerkev. V ničemer tudi ne iščite sebe! Velikodušno postavite tako sebe kakor vse svoje v službo božje slave in zmage evangelija. Božja slava in blagor duš naj nam bosta v vsem edino merilo! Pojdimo tja, kamor nas pošlje Cerkev; delajmo tam, koder smo najpotrebnejši; bodimo spretni in gibčni; ne iščimo ne položaja ne priznanja, iščimo samo Boga! „Da mihi animas, cetera tolle“ (1 Moz 14, 21). Nismo najemniki, marveč pastirji, a „dober pastir da svoje življenje za ovce“ (Jan 10, 11).

6. Pazite na svoj moralni duhovniški ugled

Častiti bratje, pazite na svoj moralni duhovniški ugled, pazite nanj, kakor na oči! Živite, kakor se spodobi visokemu poklicu! Trudite se, kar najbolj morete, da boste kar najbolj podobni Kristusu, da bo vaše življenje in vedenje kar se da veren posnetek božjega življenja našega velikega nebeškega duhovnika Jezusa! Predvsem v duhovniški čistosti, potem pa tudi v vseh drugih krščanskih in duhovniških krepostih. „Spodobilo se je namreč, da imamo takega velikega duhovnika, ki je svet, nedolžen, neomadeževan, ločen od grešnikov“ (Hebr 7, 26).

7. Duhovniški celibat

Vaše duhovništvo terja od vas žrtev, popolno žrtev samega sebe za Kristusovo čast, terja od vas žrtev celibata. Celibat varuje vaše duhovništvo mnogih spodrseljavev in padecev. Celibat vam prihrani nič koliko razočaranj. Celibat vam omogoča, da se lahko odpoveste vsemu, da postanete duhovne veličine; celibat vam daje priložnost, da se lahko popolnoma posvetite svojim velikim in vzvišenim vzorom. Celibat vas ne izključuje iz družbe, nasprotno, daje vse možnosti, da se popolnoma posvetite ožji družbi, župniji, in veliki družbi, sv. Cerkvi. Celibat je najveličastnejša ustanova Cerkve, ponos Cerkve, dar Cerkve Kristusu in vir premnogih milosti za Cerkev in duhovnika. Varujte ga, da ga niti senca greha ne zatemi in ne rani. Samo čist duhovnik more zvesto služiti čistemu Kristusu in opravljati brezmadežno daritev sv. maše s srečo in mirom v duši.

8. Bodite blagi in potrpežljivi

Bodite blagi, potrpežljivi, potrpežljivi tudi z grešniki: „Ne potrebujejo zdravnika zdravi, ampak bolni“ (Mt 9, 12). Bodite ponižni, veseli, darežljivi, gostoljubni, nesebični — krščansko plemeniti. Ne ravnajte se v ničemer — tudi v noši ne — po duhu tega sveta. Kakor strupa se varujte vsake posvetnosti, nikar ne zlorablajte prostosti in velikega zaupanja, ki vam jih daje Cerkev po sili razmer. „Lepo živite med neverniki“ (1 Petr 2, 12). „V ničemer ne dajajmo nikomur pohujšanja, da se naša služba ne bi grajala“ (2 Kor 6, 3). Moralni ugled, bratje, je največja moč, tega nam pa nihče ne more vzeti, če si ga ne vzamemo sami sebi!

III. DUHOVNIŠKO ŽIVLJENJE V DRUŽBI

1. Bodimo složni

Bodimo složni brez strankarstva in brez osebnih ambicij. Posvetujmo se med seboj na duhovniških sestankih: skupno urejajmo ljudske misijone po župnijah, vprašanje verskih predavanj, izmenjavanje spovednikov in pridigarjev. Pomagajmo drug drugemu in samo v enem tekmu: v požrtvovalnosti in pridnosti! Varujmo sveto Kristusovo „edinost duha z vezjo miru“ (Apd 4, 32). Vse drugo bo naredil Bog. Božja previdnost ne spi, nas ni zapustila do zdaj in nas nikoli ne bo.

3. Vez ljubezni med sobrati

Nenehno se trudite, da boste gojili prijateljsko povezanost s sobrati in jo vzdrževali:

a) na dekanijskih konferencah in sestankih. Nikoli ne bi smeli manjkati, zmeraj bi morali povedati svoje skušnje, da se sobratje z njimi okoristijo. Morali bi sodelovati pri debatah, vedno na znanstveni višini, brez jeze in osebne užaljenosti. Morali bi vestno izpolnjevati naloge in reševati predložene „casuse“, da se tudi drugi sobratje okoristijo z njimi za svoj intelektualni napredek in praktično delo.

b) na sestankih ob cerkvenih praznikih in drugih priložnostih, ko se duhovniki zbirajo. Iz bratovske ljubezni radi pomagajte pri pridigah, pri spovedovanju in asistiranju pri slovesnih sv. mašah; radi pomagajte v vsem sobratu, h kateremu pridete in ste se pri njem zbrali. Ne moremo iti mimo, ne da bi vam omenili, da pri večjem spovedovanju vestno opravljajte svoje delo, mirno, ne da bi bili kaj

razdraženi zaradi velikega števila penitentov. Dnevi velikih spovedi bi morali biti v župniji dnevi duhovne obnove, pri kateri sobratu pomagajo sobratje duhovniki, da se župnija obnovi in duhovno dvigne.

c) na duhovniških rekolekcijah: duhovnikova ljubezen do povezanosti z drugimi duhovniki morda nikjer ni bolj izražena, kakor pri duhovniških rekolekcijah. Zato vas vabimo, dragi bratje, da nikoli ne zamudite dneva svoje rekolekcije v družbi s sobrati. Prelepa je ta navada, ki je uvedena skoraj v vseh škofijah, da se duhovniki zberejo v začetku meseca v kakem središču, po navadi v kaki redovni hiši, da preživijo skupaj skoraj ves dan ali vsaj nekaj ur, da se duhovno obnovijo, opravijo med seboj sv. spoved, poslušajo kako duhovno konferenco, zmolijo skupaj kak del brevirja in opravijo skupaj kako pobožnost (križev pot, rožni venec...) ter se tako duhovno prenovljeni in vedri vračajo na svoje domove k skrbem, h križem in težavam.

Ko se že ne moremo zbrati, da bi živeli po nekaj sobratov skupaj, kakor je to želel sv. oče blagega spomina, pokažimo vsaj na zgoraj razloženi način, da sobrate ljubimo in se želimo kar največkrat z njimi shajati in videti.

3. Vez ljubezni s škofom

Tu moramo omeniti tudi vašo zvezo s škofom. Škof je vaš oče, vi njegovi duhovni sinovi. Sin ima pogosto marsikaj povedati očetu. Tudi vi bi morali svojemu duhovnemu očetu, svojemu škofu, zaupati in povedati vse težave svojega osebnega življenja, vse uspehe in neuspehe v delu, vse skrbi in bridkosti, veselje in žalost. Samo tako je mogoče ustvariti pristrčno razmerje med škofom in njegovimi duhovniki.

Nikoli ne zamudite priložnosti, da se srečate s svojim škofom. Včasih je dovolj, da ga samo pozdravite, da spregovorite samo kako besedo. Včasih pa je treba, da ostanete pri njem kako uro, da poslušate njegove očetovske opomine, da sprejmete njegova očetovska svarila, njegove skrbne nasvete in njegovo ljubezen.

IV. DUHOVNIKOVO DELO

1. Naša naloga je, da uresničimo cilje odrešenja, to se pravi po besedah sv. Pavla: „da zidamo Telo Kristusovo... do mere polne starosti Kristusove“ (Ef 4, 12 sl.).

Kako bomo to ostvarili? Po metodi, ki nam jo je dal Kristus kot smernice: „Jaz poznam svoje ovce in one poznajo mene“ (Jan 10, 14). Treba je torej najprej preiskati teren, na katerem bomo delali, pazljivo pregledati in analizirati stvarne razmere, v kakršnih se bo razvijalo naše delo. Naj gre za življenje posameznikov ali za družino in njeno nrvnost, videli bomo, da je greh povsod zapustil sledove in da so povsod nevarne stranpoti, ki so se izgubile v temi, tako da do njih ne sežeta več svetloba in milost odrešenja. Zato moramo ugotoviti, kaj je hic et nunc potrebno storiti, zakaj, dragi bratje, „kdo izmed vas, ki hoče zidati stolp, ne sede poprej in ne računa stroškov, ali ima zadosti, da ga dozida... Kateri kralj, ki gre na vojsko zoper drugega kralja, ne sede poprej in se ne posvetuje, če more z desetimi tisoči stopiti nasproti njemu, ki prihaja nadenj z dvajsetimi tisoči?“ (Lk 14, 28—31).

Naše pastoralno delo ima namen, da širi božje kraljestvo na zemlji. Kristus je to velikokrat poudarjal v evangeliju. To tako vsestransko delo terja od nas

resnega učenja. Ne gre brez računa. Potrebne so nam številke. Prvi bralci evangelija zgoraj navedenih besed niso razlagali kakor mi. Toda evangelij ni pisan samo za prve bralce, marveč za vse človeštvo in za vse čase.

Duhovnik je stavbenik in vojskovodja. Lotiti se mora svojega dela z natančnimi podatki in številkami, ki kažejo pravo stvarnost razmer v župniji. Številke mora prav brati, da z njihovo pomočjo napravi diagrame, sheme, grafikone, da tako vidi, kako versko življenje in njegovo delo v župniji raste ali pada. Pastoralna panoga, ki sodobnemu duhovniku daje smernice za tako delo, se imenuje **pastoralna sociologija**. Posebno poglavje v nji obravnava samo gradivo za župnijo in ima naslov „župnijska sociologija“.

Veliko vrednost in pomen pa tudi korist teh novih metod je pogosto poudaril sv. oče blagega spomina Pij XII., mnoge škofovske konference po različnih deželah in posamezni škofje. Po mnogih teoloških visokih šolah so to panogo uvedli kot poseben predmet. Vi, ki ste bogoslovne nauke že končali, se boste v tej pastoralni panogi morali poučiti sami zasebno. — Verska sociologija ali v tem omejenem obsegu župnijska sociologija je postala temelj, na katerem analiziramo in vsestransko proučimo versko stanje v župniji. Po njej lahko vidimo kakor na toplomeru vse spremembe v razvoju, rasti in upadanju verskega življenja v župniji.

Večkrat se zadovoljimo z globalnimi pogledi na položaj verskega življenja v župniji, češ: cerkev je vsako nedeljo polna vernikov. Cerkev lahko sprejme 500—600 vernikov, toda župnija ima 4 do 5000 vernikov. Prepolna cerkev je torej pesek v lastne oči. V mestu hodi na pr. k verouku impozantno število otrok, morda 900—1000. Nismo pa se pobrigali, da bi dognali natančno, koliko otrok bi moralo hoditi k verouku, morda jih je 3—4000. Prav tako nas pogosto slepi število vsakdanjih sv. obhajil, število poklicev in število toliko drugih pojavov verskega življenja v župniji.

Dragi bratje, prosimo vas, pojdite na delo! Napravite si župnijske kartoteke, zbirajte podatke pri blagoslovu hiš, uporabljajte vse metode, ki vam jih nudi župnijska sociologija. Berite številke z odprtimi očmi ter poiščite sklepe zase in svoje delo.

2. Častiti bratje, pospešite, kolikor vam moči dopuščajo, duhovno pastirstvo, **modernizirajte ga in prilagodite novim razmeram svoje pastoralne metode!** Poskrbite, da bodo vsi verniki mogli biti ob nedeljah in praznikih pri sv. maši: tudi z binacijo in večerno mašo, koder je potrebno. Imejte kratke nagovore tudi pri vidnejših tihih sv. mašah. Pridigujte sodobno, vedno dobro pripravljene, ne šablonsko in površno, pozitivno in ne polemično. Povračajte se v svojih govorih vedno na poglobitve in bistvene stvari, na stvari, koder je krščastvo vedno najmočnejše: na Boga, Kristusa, dušo, večnost, vero, Cerkev, verske in pravne dolžnosti. **Pogosto spovedujte** in to z veliko pazljivostjo na duhovni napredek vernikov, nikoli mehanično in prehitro! **Negujte tudi v podoželjskih župnijah cerkveno petje!** Pazite v cerkvi na snago ter na lepoto in slovesnost službe božje! **Gojite stare in nove pobožnosti, seveda z okusom, taktom in umerjenostjo!** **Dobro organizirajte obisk bolnikov po domovih in bolnišnicah!** Koder koli je mogoče, pokličite redovne sestre, da vam bodo v pomoč pri cerkvenem delu in v dušnem pastirstvu! Vsakdo naj po predpisih svoje škofije natančno vodi pastoralni pregled: vse moramo vedeti o svoji župniji in vernikih, hitro in oprezno moramo na vse reagirati.

3. Dragi bratje! Cerkveni zakonik pravi v kanonu 1329: „Lastno in zelo veliko dolžnost poučevati krščansko ljudstvo v krščanskem nauku imajo zlasti dušni pastirji.“ Cerkveni zakonik menda nobene druge dolžnosti ne poudarja s tako močnim izrazom — „*proprium et gravissimum officium*“ — kakor dolžnost katehiziranja in v daljni logični povezavi vzgojo otrok in mladine. Mi vam, dragi bratje, ne moremo dovolj poudariti nujnosti tega dela. Katehizacija bo temelj, na katerem se bo postavilo vse versko življenje v župniji in pri vernikih. Ko bi opustili to dolžnost, bi vse drugo zidali na pesek. Uporabite ves čas in ga posvetite tej veliki in sveti dolžnosti. Posamezni škofje vam bodo letos, če vam niso že prej ali lani, podali svoje zahteve glede katehizacije. Držite se natančno smernic svojih škofov. Mnogi duhovniki še zmeraj prelahko jemljejo dolžnost poučevanja krščanskega nauka in vzgoje mladine in se ji odtegujejo. Vsi ti hudo greše. Ne en otrok v župniji ne sme ostati brez vaše skrbi in ljubezni. Natančno zasledujte, kdo in kako hodi k verouku. Samo tako boste s svojo skrbjo zajeli vse otroke v župniji. Marljivo se pripravljajte za katehizacijo. Uporabljajte vsa sodobna sredstva nazornega pouka, da bo pouk kar se da nazoren in otroku dostopen. Poiščite si pomočnikov — če ste na veliki župniji, tudi katehiste — redovnice; v glavnem pa boste katehizacijo opravili sami, vendar si poiščite prostovoljnih katehistov, poučiti jih in vzgojite, da vam bodo pomagali, kadar bo treba. Nadomestovali vas bodo, kadar boste zadržani, pazili na otroke, kadar se zbirajo, vi pa sami poučujte druge; nadzirali bodo otroke v cerkvi, vodili petje in recitiranje sv. maše. Tudi odrasle mladine ne zanemarjajte — mladeničev in deklet. Tudi te načrtno poučujte! Posebno potrebno je, da poučite zaročence, ki se pripravljajo na vzvišeni poklic očetov in mater. Organizirajte tečaje krščanskega nauka ali pa jih poučujte posamezno.

4. Velika vaša skrb mora biti tudi ta, da boste iskali in vzgajali duhovniške in redovniške poklice. V vzvišeni duhovniški stan kliče Bog. Mi moramo le iskati in odkrivati tiste, ki jih je poklical Bog, in jim pomagati, da pridejo do cilja. Po vseh naših škofijah je čutiti pomanjkanje duhovnikov, potrebe dušnega pastirstva pa so velike. To ne pomeni, da poklicev ni. So, toda treba jih je poiskati, to pa morete samo vi, dragi bratje, ker ste v neposrednem stiku z dušami. Vaša vloga pri tem je zelo pomembna. Storite, kar morete, da dobite sebi naslednike, namestnike in pomočnike v sveti službi. Začnite med verniki molitveno akcijo za duhovniške poklice, zlasti pred izbiro tistih, ki jih boste poslali v semenišče. Skrbite tudi za gmotna sredstva, da se bodo naša semenišča mogla vzdrževati. Bodite prepričani, da boste za tako akcijo pri vernikih našli razumevanje in odziv, če jim boste to lepo priporočili. Pri izbiri kandidatov za semenišče morate biti oprezní. Preštudirajte kandidata in njegovo družino. Priti morate vsaj do neke gotovosti, da je Gospod res šepnil na njegovo srce: „Veni, sequere me!“ Koliko naporov je zaman, koliko potrošenih gmotnih sredstev in povzročenega zla, ker duhovnik, ki je nabiral kandidate, ni preiskal, ali imajo res poklic ali ne. Med počitnicami pazite na svoje semenišnike in bogoslovce. Povežite se z njimi, svetujte jim in jih vodite, uspehi vašega dobrega vpliva ne bodo prazni.

5. Ena izmed vaših skrbi, dragi bratje, bi vam morala biti obrnjena na duhovno obnovo vaših župljanov v misijonih. Gotovo ste sami opazili pri sebi in v drugih župnijah, kaj pomenijo misijoni za duhovni prerod naših župljanov. Misijoni bodo obrodili sadove, če se boste dolgo pripravljali nanje, dobro organizirali in boste ogenj, ki je zagorel v dušah med misijoni, tudi potem pridno vzdrževali.

Cerkveni zakonik priporoča misijone kot posebno sredstvo za dvig verskega življenja v župnijah. Terja, naj bo vsaj vsakih 10 let v vsaki župniji duhovna obnova z misijonom. Koliko let ni bilo misijona v vaši župniji?

Nova zaveza se končuje s slovesnim prizorom, ko se Učenik zadnjič sreča z apostoli pred vnebohodom. „Pojdite po vsem svetu in oznanjajte evangelij vsemu stvarstvu“ (Mt 16, 15). To je Kristusova oporoka. Učiti, krščeovati in širiti božje kraljestvo ni bila dolžnost samo apostolov, marveč je po oporoki prešla tudi na nas. Zadnji papeži so v misijonskih okrožnicah mnogo govorili o misijonih ter pozivali duhovnike vsega sveta, naj se z vsem srcem posvečajo širjenju svete vere. Tudi sv. oče blagega spomina Pij XII. terja in pričakuje isto od svojih duhovnikov v okrožnici Fidei donum, ki je nedavno izšla. Dragi bratje, kaj ste storili, da pride vera v duše, ki so daleč od nas in jih ne poznate? Molite in priročajte, da verniki molijo za spreobrnjenje tistih, ki so daleč od Boga. Tudi pri pridigah in pri krščanskem nauku zbuajte v svojih vernikih zavest, da so tudi oni dolžni delati za širjenje kraljestva milosti. Iz hvaležnosti za milost sv. vere poskrbimo, da bo darov sv. vere deležna vsaka duša.

7. Posebno vprašanje, na katero bi morali obrniti svojo apostolsko skrb, je **preseljevanje** naših župljanov. Ni ga kraja v naših škofijah, od koder bi se verniki ne bili izseljevali in se priseljevali. Nastala so čisto nova naselja, ki jih pogosto nihče ne oskrbuje. Pozanimajte se za to vprašanje. Posebno prosimo župnike, iz čigar župnije se verniki izseljujejo, naj ostanejo z njimi v vezi, dokler jih ne povežejo duhovno z župniki, na katerih ozemlje so se priselili, in dokler vse skrbi zanje ne prenesejo na novega dušnega pastirja. Na novo priseljeni verniki se pogosto ne znajdejo. Meseči, da, leta, minejo včasih, preden novi dušni pastir zve zanje. Njihovo versko življenje pri tem seveda trpi. Čutijo se zapuščene. Staroselci jih prezirajo in omalovažujejo, ti se pa odtegnejo in se ne upajo do novega župnika in morda niti ne prestopiti cerkveni prag nove župne cerkve. Za take vernike je treba posebej poskrbeti, se jim približati, se z njimi seznaniti, njihove otroke povabiti h krščanskemu nauku, v cerkvi pa jih priporočiti vernikom.

8. Častiti bratje, **očetovsko in bratsko ljubite svoje vernike!** Ljubezen osvaja srca, nepremagljiva kraljica duš je. Bodimo z verniki dobri, spoštujemo jih, glejmo v njih polnoletne otroke božje in velikodušno ter požrtvovalno skrbimo zanje! Bodimo **krščanski demokrati!** Bođi daleč od nas vsaka visokost in še bolj vsako nasilje ali grožnja! Pravi pastoralni duh je bil zmeraj Kristusov duh blagohotnosti in bratovstva. Spomnimo se le Kristusovih naukov pri zadnji večerji o predstojnikih v krščanstvu, spomnimo se opomina sv. Petra nam duhovnikom: „Tudi ne, kakor bi nad svojimi verniki gospodovali“ (1 Petr 5, 3). Toda danes je to ukaz časa, ukaz brez izbire; čeprav bi hoteli drugače, ne moremo držati vernikov Cerkvi drugače kakor z milino, razlogi, s prepričevanjem, sklicevanjem na vest, z ljubeznijo. Tudi v pastirstvu sodelujmo z verniki, zlasti dobrimi, pobožnimi in krepostnimi. Bog sam nam jih pošilja v pomoč. Uporablajmo njihovo razumnost in zmožnosti, podprimo in razvijajmo njihovo podjetnost! Vzgajajmo jih pa tudi z osebnim stikom in osebnim duhovnim vodstvom, zlasti pri spovedi. Tudi v apostolski dobi so bili preprosti verniki apostolom pridni in vdani pomočniki pri širjenju krščanstva. Tudi danes to ne le smejo, marveč kar morajo biti. Laični apostolat bi moral biti vsakemu pravemu verniku dolžnost.

Tako, častiti bratje, naj to zadostuje! Sprejmite teh nekaj besed od svojih

škofov v duhu dobre in najboljše volje, v duhu, v kakršnem smo vam jih napisali. Napisali — upamo — v duhu našega Učenika. „Zakaj eden je vaš Učenik, vi vsi ste pa bratje“ (Mt 23, 8).

Zdaj vas pa, častiti bratje, z apostolom priporočamo „Gospodu in nauku njegove milosti, kateri vas more dvigniti in vam dati delež med vsemi svetimi“ (Apd 20, 32). „Milost našega Gospoda Jezusa Kristusa z vašim duhom! Amen“ (Gal 6, 18).

V Zagrebu na škofovski konferenci, 21. oktobra 1958.

† dr. Josip Ujčić, beograjski in smederevski nadškof, apostolski administrator Banata, v. d. predsednika škofovskih konferenc

† msgr. Aleksander Tokič, barski nadškof, srbski primas

† dr. Franjo Šeper, nadškof-koadjutor zagrebški

† dr. Josip Srebrnič, krški škof, administrator Čresa in Lošinja

† dr. Viktor Burič, senski in modruški škof, apostolski administrator hrvaškega dela reške škofije

† msgr. Pavel Butorac, dubrovniški škof

† dr. Smiljan Čekada, skopljski škof

† dr. Peter Čule, mostarski-duvanjski škof in trebinjski apostolski administrator

† msgr. Anton Vovk, škof-ap. administrator ljubljanski in slov. dela reške škofije

† dr. Maksimilijan Derževnik, škof, apostolski administrator mariborski

† dr. Ciril Banič, škof-apostolski administrator šibeniški

† dr. Dragotin Nežič, škof-ap. administrator hrvaškega dela tržaško-koperske škofije in poreško-puljske škofije

† dr. Marko Alaupovič, škof-generalni vikar sarajevski

† dr. Franjo Branič, škof, ap. administrator splitski, nekoč solinski in makarski

† msgr. Stjepan Bauerlein, škof-ap. administrator v Djakovu

† msgr. Mate Garkovič, škof-ap. administrator zadarski

† dr. Gabrijel Bukatko, vladika, ap. administrator križevski

† msgr. Matija Zvekanović, škof, ap. administrator baški

dr. Mihael Toroš, prelat, ap. administrator jugoslovanskega dela goriške nadškofije in slovenskega dela tržaško-koperske škofije

Alfred Pichler, kapitularni vikar banjaluške škofije

Cerkev v Jugoslaviji

Po knjigi A. Galter-A. Kindermann, Rotbuch der verfolgten Kirche,
priređil in prevedel Pavel Slapar, Avstrija

Uvod

1.

Po drugi svetovni vojski se je komunizem izredno razmahnil. Osvojil si je celo vrsto držav, vpeljal v njih svoj režim in jim vsilil svoj red. S tem se je življenje v teh državah temeljito spremenilo.

Pojmi in besede narod, država, stranka, podaniki so ostali, a bili so potisnjeni na povsem drugačno stališče.

Zapadni svobodni svet se z vsemi temi spremembami premalo ukvarja. Celo izobražencem so cilji in pota komunizma nejasni in neumljivi. Največ, kar store, je to, da primerjajo usodo in položaj podanikov v komunističnih in nekomunističnih državah ter ugotavljajo razliko.

Kdor je bil vzgojen in izobražen v zapadno demokratično liberalni miselnosti, vidi seveda v komunistično vladani državi nepravilnosti in krivice, a jih po naliki iz zapadnega sveta pripisuje osebam, ko bi jih moral pripisovati sistemu. Še več: tisti, ki so bili izobraženi in vzgojeni v komunističnem nazoru, nepravilnosti in krivic ne vidijo. Zdi se, da je prav v tem največja težava za kakršno koli medsebojno razumevanje: Pojmi in besede so ostali, a med obema nazoroma je tako velik propad, da ene in iste stvari na eni strani pomenijo nekaj drugega kot na drugi in da ene in iste stvari na eni strani zavzemajo povsem drugačno stališče kot na drugi.

V komunistični državi so tudi pojmi in besede vera, cerkev in verniki potisnjeni na povsem drugo stališče. Le kdor se resno poglubi v cilje in pota komunizma, more razumeti komunistično razmerje in vladanje v tem pogledu. Mi poskušamo komunizem razumeti vse preveč po naliki z drugimi preganjanji iz zgodovine Cerkve. Na ta način dobimo površno in netočno sliko.

Komunisti so svoje razmerje do vere, cerkve in vernikov temeljito premislili. Kdor ni komunist, si mora vzeti vsaj pol toliko truda, da njihovo razmerje razume in kolikor toliko pravilno presoja.

2.

Na kongresu „Kirche in Not“ (Cerkev v stiski) v Königsteinu 1958, me je na knjižni razstavi najbolj zanimala knjiga Alberto Galter, Rotbuch der verfolgten Kirche (Rdeča knjiga preganjane Cerkve), Paulus Verlag, Recklinghausen, Deutschland, 1958, strani 500, cena 22 M. Knjiga je prevod, ki ga je oskrbel Prof. A. Kindermann. Dasi sem pridno iskal naslov izvirne italijanske izdaje in njenega založnika, ju nisem mogel nikjer odkriti. Delo je izšlo doslej v angleškem, francoskem in nemškem prevodu. Belgijci so si okrbeli svojo izdajo.

Nemški prevod ima na začetku posvetilo kölnskega kardinala in nadškofa ter tri predgovore.

Prvi predgovor je napisal Jean Bernard, predsednik komisije za preganjano cerkev, v Luxemburgu 1956. V njem izvemo, da je komisijo za preganjano cerkev določila konferenca mednarodnih katoliških organizacij. Predgovor ugotavlja, da je o molčeči cerkvi nastalo že obširno slovstvo, ki pa je raztreseno in

nepopolno ter se sem in tja razblinja v posameznih podrobnostih. Ta poročila je težko kontrolirati in pred komunisti še težje vzdrževati, ker jih kljub verodostojnim poročilom dosledno taje. Zaradi tega je izbrala Rdeča knjiga drugo pot. V sistematičnem redu podaja neutajljiva dejstva in se pri tem naslanja po največ na uradne dokumente.

Drugi predgovor je napisal pisatelj Alberto Galter. Pisatelj poudarja, da se je v knjigi držal predvsem komunističnih informacij, ki jih je tam, kjer se je zdelo potrebno, dopolnjeval z izjavami verodostojnih očividcev. S tem je hotel predvsem prepričevalno dokazati, kaj komunisti s Cerkvijo nameravajo. Knjiga zaključuje svoje poročilo z letom 1953, ker je s Stalinovo smrtjo ena doba preganjanja tako rekoč zaključena. Nadaljnji razvoj opisuje knjiga v posebnem dodatku, ki je knjigi priključen na zadnjih straneh (str. 473—484).

Tretji predgovor je napisal prevajalec A. Kindermann. Ugotavlja, da je v Nemčiji sorazmerno veliko zanimanje za preganjanje kristjanov na vzhodu. Za to vidi več razlogov. Eden je gotovo ta, da je 18 milijonov Nemcev pod boljševistično diktaturo. Drugi, da poteka skoro vsa vzhodna meja nemške zvezne republike ob železni zavesi in tretji, da je bilo 16 milijonov Nemcev iz svojih domov pregnanih ter da jih je pri tem 2 milijona pomrlo.

Nato podaja knjiga v posebnem uvodu (str. 1—31) načelne ugotovitve o komunističnem preganjanju. Ker bom o teh ugotovitvah v naslednjem več poročal, jih na tem mestu preidem.

V poročilih je na prvem mestu USSR in tiste države, ki jih je Rusija povsem okupirala: Estonija, Litva in Ukrajina.

Za tem poročilom sledijo satelitske države: Poljska, Čehoslovaška, Albanija, Bolgarija, Romunija, Madžarska in tudi Jugoslavija. Na zadnjem mestu so poročila o Kitajski, Koreji in Vietnamu.

Od str. 487—491 je navedeno uporabljeno slovstvo. Na začetku je omenjeno slovstvo, ki obravnava razmerje komunizma do vere v splošnem. Navedene so knjige, ki so izšle v francoščini, angleščini, španščini, italijanščini in nemščini. Nato sledi slovstvo o posameznih deželah ali državah. Za Jugoslavijo navaja knjiga sledeče slovstvo:

X. Une Eglise du Silence-Catholique de Yougoslavie. Brügge, 1954.

R. Pattee (Rudolf Pate): The Case of Cardinal Aloisius Stepinac. Milwaukee, 1949.

F. Cavalli: Il proceso dell' Arcivescovo di Zagabria. Rom, 1947.

V. Miglioratti: La Chiesa nella Republica Federativa Popolare Jugoslava. Izšlo v: La Civiltà Cattolica, v zvezkih od 6. julija, 7. septembra in 19. oktobra 1946 ter od 21. junija 1947.

Načelne ugotovitve (1)

Communismus cum intrinsecus sit pravus...

(Pius XI., AAS, zv. XIII, str. 96)

Filozofska osnova marksizma je dialektični materializem... Materializem, ki je absolutno brezbožen in odločen nasprotnik vsake religije.

(Lenin, Zbr. dela, zv. XV, str. 371)

Najboj znan in grozljiv obraz komunizma se nam prikazuje v prividu smrtnega sovražnika vseh političnih in demokratičnih svoboščin. Drugi, ki so mne-

nja, da komunizem tudi poznajo, vidijo v komunizmu le poseben socialni nauk in sistem gospodarske politike, ki se za duhovna vprašanja ne meni.

Komunizem kot ideja, kot filozofija, kot dialektični kvas, kot zanikanje nadnaravnega, kot mistika akcije, ki ogroža bistvene vrednote krščanskega razodetja, kot v osnovi na brezboštvo zgrajen sistem, je večini nepoznan, čeprav ga Cerkev v zadnjih desetletjih neumorno kot takega prikazuje.

Morda se dá površnost in nedelavnost mnogih kristjanov napram komunistični nevarnosti prav s tem razložiti, da v njihovem pojmovanju nadvladuje partija ideologijo, vsakokratni program marksistično tezo in taktika cilj.

Pri prevzemu oblasti ali pri utrjevanju režima so se komunisti — pa naj so bili Slovani, Romani, Balti ali Madžari — vedno posluževali istih metod, ki izvirajo iz dialektičnega materializma kot teoretične podlage komunizma.

Kar se dá spreminjati — in kar se v resnici spreminja — je naobražba metod, ki jih marksistična taktika okolju in duhovni nastrojenosti primerno prilagojuje in dozira.

V boju zoper vero in cerkev se je moglo v zadnjih desetih letih vedno isto opazati. Komunisti so v svojem protiverskem boju vedno upoštevali okoliščine, kar delajo tudi danes, ne da bi pri tem zanikali le eno načelo, po katerem se vera preganja, pa naj je šlo pri tem v imenu „znanosti“, po kateri je vera samo praznoverje, ki človeka oddaljuje pravemu cilju, da se namreč evolucija materije v njem ne more udeležiti, ali v imenu „pravičnosti“, ker je vera povezana s kapitalizmom kot sistemom gospodarskega izkoriščanja ali končno v imenu „socialnega napredka“, v luči katerega je vera opij za ljudstvo, ko njene obljube za onostranstvo zatirane na tem svetu zadržuje, da prenašajo in se ne upro.

Okoliščine, ki narekujejo, da se taktika spreminja, so v glavnem naslednje:

1. Število katoličanov, njihova organizatorna strnjena in intenzivno versko življenje v deželi.

To nam razloži, zakaj brezobzirno preganjanje in popolen zator Cerkve na Kitajskem, v Bolgariji in Romuniji ni bil v enaki meri prenesen na Poljskò in Jugoslavijo. To dejstvo propaganda izrablja. Komunisti na ta način najdejo priliko, da prepričujejo javno svetovno mnenje, da vlada — po njihovem mnenju — na Poljskem „vzorna verska svoboda“. To nam tudi razloži, zakaj se nekatere metode šele preskušajo in nekatere pobude (n. pr. ustanovitev državnega urada za cerkvene zadeve) v ČSR pridejo na vrsto, na Madžarskem pa ne. Če okolnosti tako priporočajo, se komunisti ne obotavljajo, da v dani priliki nastopajo kot zaščitniki verske in cerkvene svobode, kot se je to zgodilo v nekaterih deželah, v katerih je bilo komunistom pred volitvami mnogo na tem, da si pridobe, če že ne naklonjenost, pa vsaj nevtralnost katoliškega prebivalstva.

Skoro povsod, kjer si je komunistični režim obetal kako korist, je bil v prid lastni utrditvi pripravljen priznati začasno versko svobodo ali vsaj omiliti nekatere trde ukrepe.

2. Kjer sta v rabi dva bogoslužna obreda ali jezika, ju komunisti izrabljajo v boju proti Cerkvi.

Tako so bili n. pr. v Romuniji ukrepi proti katoliški Cerkvi vzhodnega obreda drugačni kot ukrepi proti Cerkvi latinskega obreda. Enako so Sovjeti v boju zoper grško-katoliško Cerkev v Galiciji in Karpatski Ukrajini uporabljali drugačne metode kot v boju zoper katoliško Cerkev v Baltskih državah in nekdanjih poljskih deželah latinskega obreda.

3. Izrablja se obstoj krščanske veroizpovedi večjega obsega in strnjenosti v deželi, da se s tem pritegne manjšina in na njo izvaja pritisk.

4. Tudi krajevni položaj komunizma igra pri izbori metod posebno vlogo. Osnovno načelo maksizma je, da uničevanje Cerkve ne sme škodovati sovjetizaciji in gospodarski izgradnji v deželi sami.

5. V boju zoper vero in Cerkev se upošteva odziv inozemstva.

6. Prav tako se upošteva psihološki činitelji.

Komunistična vlada (to se je videlo lepo v ČSR) izda n. pr. zelo daljnosežne ukrepe zoper Cerkev, kar pri prebivalstvu povzroča nevoljo. Nato gre vlada za korak nazaj. Nevolja splahni. Komunisti so pa le svoj cilj dosegli in sicer nekako tako kot prodajalec, ki hoče za svoje blago dobiti 400 dinarjev, pa ga nastavi po 600. Če kupec ne odneha, se prodajalec zadovolji s 500. In kupec je zadovoljen, ker misli, da je 100 prihranil, dočim je prodajalec pridobil 100 preko cene, s katero bi bil sicer tudi zadovoljen. Po tem sistemu so komunisti marsikaj podvzeli proti Cerkvi, ko je poprej njihova propaganda namenoma veliko več zahtevala.

Pri vseh različnih taktikah pa se vendarle v vseh deželah opaža v velikih obrisih enotna načrtnost, ki se menjava samo v intenzivnosti uresničevanja. Cilj je vedno isti, menja se samo strategija.

Pri strategiji, pri čemer je treba vedeti, da je glavno sredstvo za ohranitev vere razširjenje marksističnega nauka, je načrt za vse dežele naslednji:

1. Najprej je treba Cerkev s propagando spraviti na slab glas.

To se dá od leta 1945 jasno zasledovati. Propaganda je začela najprej trditi, da so med vojsko katoličani sodelovali z nacisti. Nato so začeli komunisti napadati vero, Cerkev in papeža. Ponavljale so se obtožbe, da je Cerkev zaveznica kapitalizma in da nasprotuje delavcem, ki se hočejo rešiti okov kapitalistične sužnosti. Cerkev si daje celo podeljevanje zakramentov plačevati. Privlekli so na dan stare in nove zgodbe iz zgodovine Cerkve.

Papež se prikazuje vedno kot poglavar največjih svetovnih finančnih sil. Vatikanu se neprestano očita, da je plačanec USA in kot tak glavno orodje reakcionarne politike ter vojni hujskoč številka ena. Slovanskim narodom se dopoveduje, da jim je bila sv. stolica skozi vsa stoletja vedno sovražna in da je njihove interese žrtvovala na ljubo pangermanizmu. Romunom se dopoveduje, da je sv. stolica preprečila njihovo narodno zedinjenje, ker je podpirala osvojevalce Transilvanije. Na Kitajskem, v Vietnamu in na Koreji je bila vedno zaveznica kolonialnih sil.

Naloga propagande je, da se ne samo Cerkev, ampak tudi vsa nravnost (morala) prikazuje v tej luči. Nrnavnost, ki jo Cerkev oznanja, je nravnost sužnjev in izkoriščevalcev. Kot tako jo zagovarja reakcionarni katolicizem, ki sodeluje z vladajočo buržuazijo v kapitalističnih deželah.

Ko je Cerkev na slabem glasu, sledi druga faza propagande: pripravljanje javnega mnenja na ukrepe zoper Cerkev. Propaganda dela z vsemi sredstvi, ki spravljajo prebivalstvo naravnost v omamo. Laž pričjenja dobivati videz resnice. Neki komunistični teoretik se je izrazil: dvakrat ponovljena laž ostane še vedno laž. Če jo ponoviš stotisočkrat, se za večino spremeni v resnico.

Propaganda pričjenja s tem, da navadnega človeka počasi prepriča, da komunizem ne preganja vere, ampak le njeno zlorabo in končno doseže, da se ukrepi, ki vero zatirajo, odobravajo in upravičujejo. Strankina naloga je, da propagando navdihuje in vodi. Vlada se pa s svojim aparatom propagande poslužuje.

2. Ko je javno mnenje psihološko pripravljeno, pridejo na dan prvi ukrepi zoper Cerkev.

Ukrepi imajo poleg koristi za komunistično državo še to nalogo, da pre-skušajo odpor hierarhije in vernikov. V vseh ljudskih demokracijah (od Kitajske do Poljske) je bil med prvimi ukrepi zator katoliškega tiska, pri čemer je bila štednja papirja navedena kot izgovor. S tem naj bi bila odvzeta predvsem vsaka možnost nasprotne propagande in protestiranja. Nato pridejo naslednje stvari na vrsto:

Razpust katoliških organizacij. Večinoma so zraven prizadeta tudi druga politična in kulturna društva, da ukrepi zoper katoliško Cerkev ne izgledajo preveč neusmiljeni.

Podržavljenje svobodnih ali zasebnih šol, ki so bile skoro redno samo katoliške. Potreba tega ukrepa se utemeljuje na podlagi svobodne in brezplačne vzgoje, ki jo država jamči vsem enako.

Podržavljenje cerkvene imovine v imenu višje „socialne pravičnosti“. V resnici gre za to, da izgubi Cerkev eksistenčno možnost.

Prepoved, po kateri je Cerkvi onemogočeno vsako socialno in karitativno delovanje.

3. Nato pridejo motnje in ovire, da hierarhija in verniki ne morejo občevati s centrom katoliške Cerkve.

Prvi korak na tej poti je navadno v tem, da mora nuncij kot „inozemec“ iz dežele. Propaganda poprej ta ukrep opravičuje z vsem patriotičnim ognjem. Trenutno nima nobena komunistična država — izjema je samo severni Vietnam — zastopnika sv. stolice.

4. Za tem sledi napad na cerkvene osebnosti. To je čas velikih procesov. Pri pripravi na procese igra propaganda še enkrat veliko vlogo.

5. Ječa in taborišča. Procesi zadevajo hierarhijo in duhovnike s tem, da jim izpodkopujejo ugled in zmanjšujejo njihov vpliv. Še bolj neposredno in nasilno se to dosega z ječo in taborišči.

6. Razkol. Najvažnejše sredstvo komunistov, da bi izpodkopali vpliv duhovnikov in zlomiti njihov odpor, je končno v tem, da poskušajo duhovnike razcepiti. Če se jim posreči dobiti nekaj duhovnikov, ki so do vlade simpatično razpoloženi, ustanove duhovska društva, ki dobe kako nepomembno, včasih pa tudi sveto ime, a imajo v resnici funkcijo pete kolone. Njihova naloga je, zanesti v Cerkev notranja nasprotja.

Kar so tirani vedno delali, so komunisti spravili v sistem: Divide et impera. Tako so nastala društva:

Društvo patriotičnih duhovnikov v ČSR,

Društvo pacifističnih duhovnikov na Madžarskem,

Društvo sv. Cirila in Metoda v Jugoslaviji,

Gibanje pacifističnih duhovnikov v Romuniji,

Gibanje za trojno avtonomijo na Kitajskem.

Do teh društev so komunisti izredno širokosrčni, če gre za podpiranje; pripravljani so celo — seveda le taktično — popustiti od svojih načel. V Jugoslaviji so n. pr. duhovnikom obljubili, da bodo na šolah smeli poučevati verouk, če pristopijo k cirilmetodijskem društvu.

7. Ko je enotnost Cerkve načeta, poskuša komunistična vlada spraviti hierarhijo v stisko.

Hierarhija stoji pred strašno **alternativo**: ali razkroj cerkvenega življenja ali privolitve cerkvenega statuta.

Hierarhija mora na pot **kompromisov**: Nekateri pridejo do tega s silo, drugi z grožnjami in s tem, da pride več škofov in duhovnikov v ječo.

Pripravljenost na kompromise **pospešujejo obljube**. Obljublja se: osebna svoboda, svoboda dušnega pastirstva, svoboda redovnikov in gospodarske koristi.

Ko je kompromis dosežen, se polagoma pripravlja razkol. Komunisti ne zahtevajo ustanovitve neodvisne narodne cerkve ali prekinitve vseh zvez s sv. stolico. V tem primeru bi namreč duhovniki gladko odpovedali. Komunisti le zahtevajo, da se Cerkev, ki mora odslej rada ali nerada obstojati v ljudsko-demokratskem redu, prilagodi novemu političnemu, socialnemu in gospodarskemu redu in da sklene z državo nekak modus vivendi.

8. Če okoliščine direktnega napada na enotnost Cerkve ne dopuščajo, poskušajo komunisti dobiti v roke vsaj cerkveno upravni aparat.

V tem primeru pride do „dogovora“ med episkopatom in državo. Nato se ustanovi urad za cerkvene zadeve (Poljska, Madžarska, ČSR itd.). Urad naj bi urejal „odnose med državo in Cerkvijo“. V resnici pa služi Urad komunistom, da Cerkev postopoma preide v državno upravo. Z državnimi nastavitvami se nato postopoma odporni del duhovnikov izloči.

Ta način spravlja škofove, duhovnike in vernike v neprijetno zagato. Če škofje vsiljene kandidate trdovratno odklanjajo, se izvrši imenovanje brez cerkvenega dovoljenja. S tem trpi avtoriteta škofov in v škofiji nastane zmeda. Če pa škofje kandidate potrdijo, so odgovorni, da odgovorna mesta zasedejo ne-vredne osebe.

Vse to služi komunistom, da se poslužujejo duhovnikov kot politične priprege. Verniki dobe vtis, kakor da država vodi cerkveno politiko v imenu škofov.

9. Po ustanovitvi urada za cerkvene zadeve je Cerkev praktično izločena iz javnega življenja.

To pa ne pomeni, da ne bi pri izgradnji novega reda sodelovala. Njeno sodelovanje je predpogoj njenega nadaljnega obstoja. Komunisti hočejo sodelovanja take Cerkve, kakor so jo sami organizirali, ker jim je **vpliv duhovnikov na ljudstvo potreben**, da si zagotove uspeh gospodarskih načrtov in ker prijateljsko sodelovanje inozemstvu dokazuje, da ljudske demokracije niso zoper Cerkev in vero in ker hočejo Cerkvi njeno versko nalogo odtegniti ali jo vsaj zmanjšati. Zato vsiljujejo duhovnikom posvetna bremena. Cerkev laizirati pomeni olajšati njeno uničenje, kadar bo čas za to dozorel.

Prvi korak k sodelovanju je v tem, da se od škofov in duhovnikov zahteva izjava, da sprejemajo komunistični družabni red. Udeleževali naj bi se mirovnih kongresov in tečajev za prešolanje, navduševali naj bi za delavske brigade, hvalili stahanovski sistem itd. Zdaj ne zadostuje več, da duhovnik lojalno izpolnjuje državljanske dolžnosti, marveč mora tudi na ta ali drug način pokazati, da odobrava režim. Kdor ne sodeluje, tvega, da bodo verniki brez dušnega pastirja; kdor sodeluje, daje vernikom slab zgled. Ta dialektika povzroča nujne konflikta v vesti in prav to je v načrtu.

Krogotek je naslednji: Najprej komunisti prepovedo Cerkvi vsako udeleževanje na zunaj in jo potisnejo v bogoslužne prostore. Potem jo prisilijo, da te prostore spet zapusti in se praktično udejstvuje za komunistično politiko.

10. Svoboda bogoslužja ostane v veljavi. Komunisti na ta način dokazujejo, da je vera zasebna zadeva, ki se ne sme propagirati in da svoboda bogoslužja

vključuje tudi svobodo protiverske propagande. Komunizem gleda moč Cerkve v njeni organizaciji. To je treba streti. Bogoslužje lahko ostane. Marksistično šolanje bo imelo za posledico, da se bodo verniki sami po sebi bogoslužju odtujili.

11. Po ločitvi Cerkve od Rima in po podreditvi državi se začne delo marksistične dialektike v vseh oblikah. Zdaj pride do besede čas, eden od činiteljev dialektičnega procesa.

Sčasoma se vse verske prvine v ekonomskem človeku same od sebe razkroje. Sprva zadostuje, da se klice razkroja raztrosijo. Treba je vpeljati program za prevzgojo. To se dela na radikalen način. Marksistična dialektika hoče preoblikovati ves način mišljenja in delovanja. Tisk, šola, umetnost, gledališče, film, vse, kar se imenuje socialistična stvarnost, mora pri prevzgoji sodelovati. Pri tem preoblikovanju so komunisti povsod, od Kitajske do ČSR, nesporni mojstri.

Kitajski marksisti imenujejo ta proces „možgansko pranje“.

Ker komunisti Cerkve ne morejo naravnost zatreti, si prizadevajo, da bi jo preobrazili v organizacijo brez krščanske vsebine in da bi jo prepajili z marksistično ideologijo.

Zdi se, da se je komunizem prepričal, da se vera s surovo silo ne dá zatreti. Zato ne marajo Cerkve izriniti v katakombe, marveč hočejo molčečo Cerkev ali vsaj tako aktivno Cerkev, ki izpolnjuje njihove ukrepe. S tem razlikovanjem more režim tam, kjer so škofje v ječi, zatrjevati, da je vse to utemeljeno v političnih vzrokih, dočim so vsi tisti svobodni, ki se napram režimu lojalno zadržé.

Po desetih letih komunističnega preganjanja bi se lahko vprašali, kakšne uspehe ima preganjanje pokazati. Dotok vernikov v cerkve ni ravno majhen. Iz komunističnega stališča to ne povzroča nobene posebne skrbi. Odpor stare meščanske družbe bo premagal činitelj „čas“.

Za Cerkev se je v zadnjih desetih letih ena stvar bistveno spremenila. Morala se je odpovedati vsakemu udejstvovanju, ki ni izrazito bogoslužno. Če bi bila moč Cerkve izključno v njeni zunanji organizaciji, potem bi komunistični režim imel prav. Danes ni v deželah onstran železne zavese nobene neodvisne cerkvene organizacije več. Vse vodi in kontrolira država.

Mnoge škofije imajo namesto škofov, ki so internirani ali zaprti, generalne ali kapiteljske vikarje, ki jih je direktno ali indirektno izbral režim. Kjer stoji škof vsaj teoretično na čelu škofije, vodi škofijo državni urad za cerkvene zadeve. Ta urad predlaga imenovanje župnikov in kaplanov in redigira celo pastirska pisma. Škof nima drugega dela, kakor da dá na vse to svoj pristanek.

Nekatere bi glede pravih namenov komunističnega režima s katoliško Cerkvijo utegnili motiti dejstvo, da se verska politika pogosto menjava in da se pojavljajo premori v boju, kar opažamo na splošno po Stalinovi smrti v vseh deželah. V resnici je prišlo do nekaterih pomirjevalnih kretenj, ki so napravljale vtis, kakor da hočejo komunistične vlade brezpogojno izvajanje protiverskega programa ukiniti in se zadovoljiti s tem, kar so doslej dosegle.

K pomirjevalnim kretenjam prištevamo: Pristanek na posvetitev dveh škofov v Litvi, pogojno osvobojenje kardinala Stepinca v Jugoslaviji, kardinala Mindszentyja, nadškofa Gröszsa na Madžarskem, škofa Kaczmareka na Poljskem in miloravnanje napram kardinalu Wyszińskemu. Dalje trenutno pomirjenje v gibanju trojne avtonomije na Kitajskem, izpustitev škofa Martona na svobodo in popuščanje v pritisku na katoliške duhovnike v Romuniji; postopno razpuščanje koncentracijskih taborišč za duhovnike in redovnike v ČSR; oprostitev duhovnikov v Vietnamu in podobno.

Te pomirjevalne kretnje niso osamljeni primeri. To se pravi, da imajo skupno navdihnjenje. A to ni nobeno pristno pomirjenje. Zaradi njih marksizem ni zatajil svojih „znanstvenih“ brezbožnih odnosov. Komunizem hoče s temi kretnjami doseči, da bi katoličani verjeli, da je duhovna koeksistenca mogoča. Na ta način se delo za razcepljenje lažje dovrši.

Kretnje ostanejo kretnje: Kar je bilo v Litvi mogoče, v Albaniji ni mogoče. Istočasno, ko se s kardinalom Wyszińskim na Poljskem mileje ravna, je vlada razpustila teloško in cerkvenopravno fakulteto v Lublinu. Če komunisti škofo pogojno izpuste, s tem prejšnjih krivic ne popravijo: krivična obsodba in nemožnost, da bi vršili službo, ostaneta.

Istočasno s „pomirjenjem“ pospešujejo komunistične vlade „progresizem“, ko izdajateljem „Katoliškega bulletina“ (Madžarska), „Dzis i jutro“ (Poljska), „Katolicke Noviny“ ČSR in „Nova pot“ (Slovenija) naklanjajo izdatne podpore.

Boj, ki ga komunistična diktatorska politika zoper katoliško Cerkev deset let vodi, in junaški odpor Cerkve dokazujeta, da smo prišli do tiste meje, ki jo je Lenin predvideval in o kateri je izjavil, da si bosta nekega dne krščanstvo in komunizem stala nasproti kot edina nasprotnika.

Dočim kristjani na zapadu v komunizmu gledajo samo ogrožanje njihovega lagodnega življenja in napad na njihove politične svoboščine ter gospodarsko varnost tako, da se mnogi državniki predajajo utvari, da se dá napredovanje komunizma zaustaviti z nekaj iniciativami na socialnem polju, imajo komunisti — kakor dokazuje preganjanje — krščanstvo in zvestobo Kristusovemu nauku za največjo oviro pri vpeljavi ali utrditvi njihove diktature.

Komunisti vidijo v krščanstvu sovražnika številka ena, bolj kot mnogi kristjani to vidijo v komunizmu.

Da se more komunizem uveljaviti, zadostuje, da se premagajo psihološke ovire, ki so v sebičnosti in meščanski miselnosti. To se doseže z marksistično prevzgojo mas; da se odstranijo gospodarske težave, zadostuje, da se preobrazijo ekonomska struktura družbe, če treba skrajno neusmiljeno; da se more nad nasprotniki na znotraj in na zunaj slaviti zmagoslavje, se poseže po čistkah, deportacijah, izrednih sodiščih, ovadbah, policijski kontroli, zatiranju svobode govora in tiska in potegne se varnostni pas na mejah pokvarjenega meščanskega sveta. Toda: da se zlomi odpor kristjana, bi bilo treba preobraziti dušo. To je edina stvarnost, ki se vsepričujoči totalitarni državi izmika. Vera in komunistični nazor si stojita v diametralnem nasprotju. Kristjana ni mogoče stlačiti v formulo o ekonomskem človeku. Krščanska zgodovina se s teorijo historičnega materializma ne dá razložiti. Pridiga na gori in odrešenje na Golgoti so dejstva, ki jih dialektični materializem ne more pojasniti. Prav zato, ker so kristjani in predvsem katoličani, če po veri žive, napram komunizmu neupogljivi, predstavljajo le-ti najbolj zaželen plen za maksistične voditelje. Če se jim posreči, da bi katoličanom prikazali združljivost Kristusa z Marxom (klasični primer za to nudi prevzgoja pri kitajskih kristjanih), potem vedo, da so pridobili za partijo dragocene elemente — zaradi dogmatične in disciplinarne vzgoje, ki jo je kristjan dobil v naročju Cerkve.

Zgodovina „molčeče Cerkve“ dokazuje, da je komunizem največji nasprotnik, ki mu je katoliška Cerkev v teku dvatisočletne zgodovine kdajkoli stala nasproti. Ta nasprotnik namerava Cerkev uničiti s preganjanjem, ki mu znanstvena in metodična priprava ne more omiliti brutalnosti.

Komunizem se je usidral v enem delu krščanskega sveta (skoro v pol Evrope) in Aziji. V manj razvitih deželah izžareva zelo močen ideološki vpliv. Poskuša

se uveljaviti tudi v tako imenovanem „svobodnem svetu“ na zahodu. Nastopa, kot da se v imenu pravičnosti bori za izkoriščane, ki se jim predstavlja kot edino sonce bodočnosti.

Komunizem ima ogromno in do podrobnosti izdelano organizacijo, kakršne v prejšnjih preganjanjih ali sovražnih gibanjih ni bilo. Ta organizacija je pripravljena, da se z nečuvono, naravnost satansko gibčnostjo poslužuje vseh sredstev, ki jih imajo moderna tehnika in psihološke pridobitve. Ta nasprotnik ima odločne in neusmiljene borce, ki so med seboj složni in katerim je zmaga ideje ter obstoj stranke cilj, za katerega vse žrtvujejo; ta nasprotnik ima za seboj največjo velesilo. Treba je, da to nevarnost vidimo, da v obrambi krščanske kulture postanemo aktivni.

„Kdor hoče komunizem razumeti“, je pisal nekdo, „mora doumeti njegovo veličino in doživeti opojnost njegovega bogotajstva.“

Kdor bi se želel posluževati Cerkve kot zaveznice v zgolj političnem boju zoper komunizem, je v zmoti.

Cerkev se bori z miroljubnimi sredstvi zoper zmoto. Cerkev obsoja vse, kar komunizem podvzema zoper naravno in božje pravo. Kar Cerkev brani in za kar 75 milijonov katoličanov v deželah za železno zaveso trpi, je resnica in popolna notranja človekova svoboda.

(Se bo nadaljevalo)

(1) **O p o m b a**: Poglavlje sem prevedel dobesedno. Nekaj stavkov, ki so se mi zdeli, da se ponavljajo ali, da niso posebno važni, sem izpustil.

Mnogi duhovniki zasledujejo po pismih ali časopisih razvoj v domovini. Ti bodo v luči tegale poglavja marsikaj bolje razumeli.

Ne rečem, da bi se moglo marsikaj tudi na kak drug način povedati ali prikazati. Z vsem se najbrž ne bomo strinjali. A v glavnem je tako.

Nekaj o psihoanalizi in psihosomatski medicini

Franc Mihelčič, Avstrija

Kako ravna današnja psihoanaliza, oziroma psihosomatska medicina, želim pokazati na nekaterih primerih, ki jih izberem iz nekaterih avtorjev, ki so vodilni na tem polju.

1. Psihoanaliza

Za naš primer se mi zdi dovolj navesti enega avtorja (Eidelberg: *Take of your mask*). Pisec, znan psihoanalitik, navaja primer moža, ki ga imenuje Loidl. Mož je bil nevrotik. Bolezen se je kazala v strahu, da ima v prstih polno steklenih drobec in v strahu sam prekoračiti cesto. Ta oblika nevroze je imela, kot je pokazala analiza, dva vira; enega za prvi strah, drugega za drugi strah. Izkazalo se je namreč, da je izviral strah ki mu ni dal miru in ki ga je oviral, da je nemoteno občeval z ljudmi (nikomur se ni upal podati roke, držal jih je vedno proč od sebe, pogosto se je umival itd.), iz sovraštva do svaka, ki je prevzel po tustu (Loidlovemu očetu) tovarno za slaščice, medtem ko je bil sin le nameščenec v njej. Zavist je povzročila sovražne misli in želje, da bi prišli v slaščice drobci stekla, radi česar bi svaka zaprli. Toda vse te misli in želje so bile brez učinka na vedenje pacienta, dokler ni nekoč ponesreči razbil steklenice z barvilom za slaščice. Ko so

ležali drobci na tleh, ga je prevzel strah, da bi utegnili priti v slaščice. Misel, da bi se utegnilo kaj takega zgoditi, je imela svoj povod v nekem prejšnjem dogodku; ko je namreč ob neki drugi priliki razbil steklenico, je stal ob njem svak, ki mu je jezno dejal, da naj skrbno odstrani te drobce, ker bi utegnili priti v slaščice. To se je bilo zgodilo pri konkurenci; radi tega je bil obsojen na eno leto prisilnega dela.

To je bil torej vzrok prve nevroze.

Druga oblika, strah pred prekoračenjem ceste, pa je izvirala še iz njegovih otroških let. Svoj razlog je imela v sovraštvu do očeta. Loidl je tega najprej silno spoštoval; ko pa ga je oče nekoč vpričo njegove prijateljice (otroka) oštel in celo oklofutal, ga je začel sovražiti. To ga je spravilo tako daleč, da se je hotel utopiti „kot delajo z mački“. Šel je s tem namenom preko ceste, pa zagledal mačka, ki je stal sredi poti. To ga je prevzelo z neznanskim strahom. Odtlej si ni upal sam preko ceste.

Psihoanaliza pokaže na te vzroke, ki da so nespametni in nevredni, da se človek radi njih plaši. Pacient jih spozna; verjetno se mu zde smešni in se ob tem spoznanju tudi tako izjavi. Vprašanje pa je, je li s tem spoznanjem pacient tudi že ozdravljen? Razlikovati moramo dva primera; najprej onega, pri katerem nastopajo nevroze in konflikti iz doživetij brez osebne krivde, kar se najčešče dogodi v doživetjih v zgodnji mladosti, kjer ni ta zavest še možna; brez dvoma je tu delo psihoanalitika zadostno; pacient nima kaj obžalovati; treba je le odstraniti vzrok konflikta. Drugače pa je v primeru, da je vzrok nevroze in konflikta zadolženost pred Bogom; morda se pacient tega več ne zaveda; morda si prav ne razlaga (zlasti pri ljudeh, ki nimajo vere); tu more vrniti popolno zdravje (če je možno) le sprava z Bogom; k spoznanju stanja in zadolženosti pa pomaga psihoanaliza. Za tako ozdravljenje sta dve poti: ali lastna poglobitev v notranjost (pri resnem spraševanju vesti, zlasti ob priliki misijonov, duhovnih vaj itd.) ali pa sodelovanje psihoanalitika. V vsakem primeru pa mora iti za resnično spreobrnjenje.

Kaj pa v negativnem primeru? To je, če ostane psihoanaliza brezuspešna? Tudi v tem primeru ali pa še pred njo, je možno pacienta pripraviti do tega, da sprejme obolenje kot kazen in pokoro bodisi zase, bodisi za druge. Bolezen je po gledanju kristjana ne le nek biološki pojav, marveč je, kot pravi sv. Avguštin, most med zemljo in nebesi, med Bogom in človekom.

Omenil bi še en primer iz lastne skušnje. Mnogi gg. bodo vedeli sami povedati več, morda bolj značilnih. Pogosto ne znamo oceniti pojavov in se — zmotimo.

Zgodi se, da vidimo otroke, ki so podivjani, nepokorni in predrzni napram vzgojiteljem, ali pa (ta pojav je bolj redek in ga opazujemo večinoma le pri bolj nežnih dušah) pretirano pobožni (vsaj v zunanjem vedenju). Nekje mi je ta primer zbudel že prvi dan v oči. Nič naravnega; eni predrzni, drugi (en sam) pretirano, nenaravno pobožen. Slutil sem (prav ta prenapetost v zadržanju), da glede spolnosti nekaj ni v redu. Pri nekem pogovoru s sorodnikom (stricem), sem zvedel, da ni med brati in sestrami vse v redu. Slično pri bratu: predrzen do matere, neposlušen, krade, nič noče delati, le postaja itd. Stvar je bila jasna. Pri obeh notranji konflikt, morda še iz zgodnje mladosti. Gre brez dvoma za pojav nevroze le v drugem primeru.

Še en primer: gre za odraslega človeka; zgleden v molitvi in prejemanju zakramentov. Kar me je motilo, je bila ona pretirana pobožnost, neka mera svojeglavosti in okorelosti glede predpisov („jahanja“ pravil) in običajev; nič gibčnosti.

Tudi v tem primeru mi je pojav pojasnilo pripovedovanje sorodnika; fant (starejši) je doživljal v otroški dobi nepravilne odnose starega očeta napram materi, snahi. To mu je pustilo v duši konflikt, rano, ki povzroča te pretirane pojave. Takih primerov nam daje življenje nešteto. Treba je le opazovati. Tudi gg. se jih bodo spomnili. Ne bo brez haska za kasnejše delo doma. Poročajo, da se taki pojavi silno množe.

2. Psihosomatska medicina

Ker se opira psihomatska medicina na izsledkih psihoanalize, čeprav ne uporablja vselej njenih metod, hočem biti glede nje nekoliko bolj kratek. Navesti hočem primer, ki ga navaja Weizsäcker v svoji knjigi: „Der kranke Mensch“.

Avtor opisuje primer pacientke, ki je trpela na obstipaciji (zapeki). Izkazalo se je, da je pričakovala nezakonskega otroka z možem, ki je bil katoličan, ona pa luteranka; bila je silno navezana na mater, ki bi je ne hotela zapustiti.

Zanimiva sličnost nevroze z željami; zapeka je v tem, da hoče telo obdržati, kar ima; noče se od tega ločiti. Tak pojav opazujemo v mnogih primerih nevroze, kjer pacient sicer spozna nje vzroke, vè, da ne ravna prav, pa svojega zadržanja noče opustiti.

Zapeko v danem primeru bomo razumeli, če pogledamo, kaj je hotelo dekle obdržati; najprej nezakonskega otroka, dalje ostati luteranka, pa hoteti poročiti katoličana in kljub poroki ostati pri materi. Kot vidimo stvari, ki rode nasprotja, razdeljenost. Nezakonski otrok je v krščanski (protestantski ali katoliški) družbi nekaj nedovoljenega; ne smeš ničesar storiti, da pride do nezakonskega otroka, torej ne se spozabiti in se predati izven zakona. Že to samo povzroči konflikt. Drugo: luteran odklanja, če je veren, poroko s katoličanom; toda dekle je kljub svojemu prepričanju le hotela katoličana za moža; tudi to more povzročiti v verni duši konflikt med tem, kar sme, oziroma ne sme in kar hoče. Poroka, zakon terja pogosto ločiti se od starišev ter iti z možem (verjetno je bil ta primer v našem dogodku); dekle bi hotelo ostati pri materi in obenem bi moralo slediti možu, iti proč od nje. Zopet možnost za konflikt. Ker torej dekle noče pustiti enega in storiti drugega, marveč hoče obdržati nasprotujoče si stvari, pride do te oblike nevroze.

Nas zanima vprašanje: kako ozdraviti tak primer in če zadostuje zgolj psihosomatsko ali psihoterapevtsko zdravljenje.

Omenim naj, da skuša današnja psihosomatska medicina zdraviti slična obolenja na razne načine; Schulz je vpeljal avtogeno treniranje, ki je v tem, da se pacientu sugerira na razne načine in se ga privaja v sproščenost; s tem da razvozla živčno napetost, krčovitost; živci se zrahljajo. godi se, da simptom izgine; zgodi se, da izgine le začasno, ali pa, da se pojavi druga oblika obolenja.

Drugi navajajo h koncentraciji duha; pacient naj ne misli na bolezen, marveč naj se preda drugim mislim, ki nimajo z boleznijo nič opraviti. Tretja metoda je psihoanaliza, ki skuša dokazati pacientu, da so vzroki, radi katerih je obolel, nevredni žrtev. Tudi v teh primerih so rezultati različni.

Na drugo vprašanje, kako naj bi postopali v danem primeru, da bi bilo ozdravljenje res končno veljavno, pa odgovorimo takole; če gre za vernega človeka, mora iti prizadevanje v zgoraj (v prvem primeru) označeno smer: sprava z Bogom, če gre za zadolžitev (za tako zadolžitev gre brez dvoma tam, ko gre za nezakonskega otroka); v ostalih točkah pa pomagati pacientu, da se znajde s svojimi problemi pred Bogom in da jih motri z nadnaravnega vidika. V primeru prevelike naveza-

nosti na mater, bi mogla pomagati psihoanaliza, če gre za nevrotski pojav (včasih je ta navezanost posledica prevelike povezanosti z materjo).

Psihosomatska medicina bo zadostila svoji nalogi, če se ne bo le zadovoljila z upoštevanjem dejstva, da so duševna obolenja (konflikti) pogosto vzrok telesnih obolenj (in obratno), in da je le ta možno ozdraviti potom vplivanja na dušo, marveč, če bo spoznala, da so zlasti globlja dejstva, ki sem jih navedel že zgoraj, merodajna tako za obolenje, kot za ozdravljenje. Zajeti vsega človeka v pravem, krščanskem smislu. To pa se bo zgodilo, če si bodo tako psihoanaliza, kot psihosomatska in antropološka medicina prizadevali pomagati pacientu najti pot nazaj k Bogu, od katerega in za katerega je. Nikakor pa mu ne morejo vrniti popolnega zdravja ne analiza, ne injekcije, ne praški, ne avtogensko treniranje, če tega ne upoštevajo.

3. Antropološka medicina

Kar sem dejal o psihosomatski medicini, velja tudi za antropološko, ki hoče, kot pravi, zajeti vsega človeka, postati res človeška. (Ker ima izraz „antropološki“ prizvok tostranosti, kot bi priznal le naravo /telesno in duševno/, ne pa tudi nadnarave, bi predlagal za resnično medicino, ki hoče zajeti vsega človeka, izraz „humana“ medicina.)

Ta medicina bi stala na stališču, da bolezen, pa naj izhaja iz kakršnega koli vzroka, ni nikoli zgolj biološki pojav, tudi ne zgolj antropološki (v zgoraj omenjenem smislu), marveč res človeški, human (tudi ta izraz v zgoraj omenjenem smislu). Nikakor torej ni dovolj, da se bolnik zavé (v naših primerih) svojega prestopka, marveč se mora tudi spreobrniti „k svojemu Bogu“ in skleniti začeti novo življenje. Strah, ki ga navdaja, pa naj bo pred prekoračenjem ceste, ali pred praznim prostorom ali pred temô, je končno strh pred Bogom, ta pa je posledica sprtja z Njim in zadolženosti pred Njim.

Seveda se utegne zgoditi, da je kdo že po naravi nagnjen k brskanju po svoji notranjosti, ali, da ga kak dogodek pripravi do tega (ker je že vanj položena osnova zato, morda ali verjetno iz kakega doživetja prej), in da je v nevarnosti, da zapade skrupuloznosti in nemiru zaradi namišljenih, ne pa resničnih in pravih grehov.

Nesmiselno je dolžiti našo moralo, da je ona vzrok nevrozam; trditi, da je povzročila z zahtevo, da se človek obtoži tudi prestopkov v mislih in željah, notranje konflikte, ni pametno; kot bi tega ne zahteval že dekalog (IX. in X. zapoved) in kot bi le-to ne spadalo k človeški naravi, kot bi ne bil sestavni del njegove duševnosti. (Te očitke berem v knjigi S. Kubie, *Practical and Theoretical aspects of Psychoanalysis*.) Kot velja to za psihoanalizo, velja tudi za antropološko medicino, če hoče biti res antropološka; zajeti mora vsega človeka, nič abstrahirati in iz tega izvajati posledice pri iskanju vzrokov obolenj, kot pri zdravljenju.

Kot sem že napisal na nekem drugem mestu, je prav, da se dušni pastir seznanj s temi vprašanji. Kot poročajo zdoma, je tudi tam zanimanje za te stvari. Pomagali mu bodo pri njegovem važnem dušnopastirskem delu, pri pravilnem ocenjevanju pojavov in pri pravilnem vodstvu duš.

V ta namen bi priporočil sledeča dela:

Stern: *The third Revolution* (Die dritte Revolution);

Urban: *Übernatur und Medizin* (zbirka *Medizin, Philosophie u. Theologie*);

Frank: *Ärtzliche Seelsorge* (prav tam);

Carusso: *Religion und Psychoterapie* (prav tam)

itd. (nekatera dela sem omenil že prej).

JUGOSLAVIJA

G. škof Anton Vovk je v lurskem letu 23-krat govoril na različnih krajih o tem slavju.

Lavantinski škof dr. Držečnik je bil 11. marca operiran v mariborski splošni bolnišnici. Operacija je bila težka in jo je dobro prestal.

Beograjski nadškof dr. Ujčič je mogel pred kratkim v Rim na obisk „ad limina“.

Jugoslovanski škofje so izdali pastirsko pismo o življenju po veri, molitvi, čistosti, vzgoji otrok in skrbi za duhovniški naraščaj. Pastirsko pismo nosi datum 22. oktobra 1958 in je bilo prebrano po vseh cerkvah letos v mesecu januarju. Ko poziva k velikodušnosti in širokosrčnosti, pravi: „Danes sv. Cerkev živi samo od darežljivosti svojih vernikov, samo od njihovih vdovinih, ubožnih darov.“ Ljudsko oblast je to zbolelo in se je čutila prikrajšana v pravicah, ki ji grede. Komisija za verska vprašanja je namreč doslej dala v ljubljanski škofiji 3.784.450 din raznim cerkvenim ustanovam, Zavod za spomeniško varstvo LRS pa za popravilo cerkvenih objektov 4.175.840 din. Razen tega dobiva teološka fakulteta letno dva milijona podpore. In še nekaj drugih podpor je, ki jih daje oblast Cerkvi. Okrožnica ljubljanskega ordinariata to omenja in popravlja.

Letošnje šmarnice na Slovenskem nosijo naslov „Marijin otrok“. Pripovedujejo o življenju božjega služabnika Antona Martina Slomška s posebnim ozirom na Marijino češčenje.

Škofijski postopek za beatifikacijo božjega služabnika Antona Martina Slomška se bliža koncu. Upajo, da bo letos mogoče zaključiti. Tudi za proglasitev Friderika Barage k blaženim so se doma zdaj znova zavzeli. Istočasno gre akcija za proglasitev blaženega Nikola Taveliča za svetnika.

Na pomladanski duhovniški konferen-

ci bodo v ljubljanski škofiji govorili o koristi branja sv. pisma in o najnovejših dognanjih iz geneze. Na jesenski konferenci bodo govorili o izkušnjah z novim veroučnim načrtom in o ustanovnih mašah.

Novo slovensko izdajo Svetega pisma (I. del SZ) morete naročiti na naslovu: Mohorjeva družba v Celju, poštni predal 36, Celje, Slovenija. V platno vezana knjiga stane 1272 din in poštnina.

V Marijinem lurskem letu so bile v lavantinski škofiji uvedene v četrtek pred prvim petkom večerne maše z molitveno uro za duhovnike in naraščaj.

V ljubljanskem bogoslovnem semenišču so razmnožili prevod knjige: Courtois, Mladi duhovnik. Cena 170 din.

Letošnje Mohorjeve knjige v Celju. Kljub veliki zamudi je založba izdala svoj redni knjižni dar, ki obsega 4 knjige: Koledar, F. S. Finžgarja zbirke pripovedk „Makalonca“, kot 109. zvezek Slovenskih večernic so izšli „Vozarji“ pisatelja Janeza Jalena, četrta knjiga redne zbirke pa je „Naše domače zdravilne rastline“. Mohorjeva družba je še vedno založba z največjo knjižno naklado — okrog 80.000 izvodov.

Sveti oče Janez XXIII. je imenoval g. prelata in prošta lavantinskega stol. kapitlja dr. Fr. Ks. Cukala za apostolskega protonotarja; dr. Jožefa Jeraja, profesorja na teološki fakulteti v Ljubljani za tajnega komornika z naslovom monsenjor.

V kapeli Alojzijevišča v Ljubljani so uredili stalno razstavo seminarja za cerkveno umetnost na teološki fakulteti. Oltar so ločili od razstavnega prostora z zaveso. Na oltarju se mašuje ob začetku fakultetnih študij in ob smrti kakega profesorja.

Organizacijski Vestnik CMD objavlja besedilo dopolnilne pogodbe o socialnem zavarovanju članov CMD.

Letošnji zlatomašniki lavantinske škofije so: **Martin Erhartič**, župnik pri Sv. Jakobu v Slov. Goricah; **Franc Rampret**, župnik v Zabukovju; **Marko Škofič**, upokojeni župnik Kapele pri Radencih; **Matěj Weis**, upokojeni župnik iz Škal pri Velenju.

Biseromašniki v ljubljanski škofiji: dr. **Josip Demšar**, še aktivni predavatelj katehetike na teološki fakulteti in profesor verouka v pokoju v Ljubljani; **Franc Erzar**, župnik v pokoju; **Jožef Ocepek**, župnik v pokoju. Zadnji trije so bili posvečeni 2. julija 1899.

Letošnji zlatomašniki v ljubljanski škofiji: **Salezijanec Anton Luskar** na Rakovniku pri Ljubljani; **Feliks Funtek**, vpokojenec, bivajoč v Mengšu; **Jožef Gnidovec**, župnik v pokoju v Žužemberku; **Janko Dolenc**, župnik na Polici; **Anton Komljanec**, vpokojenec v D. M. v Polju pri Ljubljani; **Anton Porenta**, vpokojeni župnik v Zalogu pri Cerkljah na Gorenjskem. Zadnjih pet je bilo posvečenih 12. julija 1909.

Preteklo leto je bilo v ljubljanski škofiji birmanih 9.232 birmancev, od teh 1836 v ljubljanski stolnici.

Na Goriškem so še v zaporih: **Ivan Hlad**, **Ivan Kobal** iz Kobarida in **Ivan Kobal** iz Črnega vrha.

G. Vincencij Toš, upravitelj v Veliki Dolini odhaja v kartuzijanski red.

Z dekretom škofijskega ordinariata je bil sekulariziran kapucin p. **Fortunat** — **Jože Vrečič** in sprejet med kler ljubljanske škofije.

Kot ekspozit se je naselil v Pungertu v župniji št. Vid pri Stični prof. **Jožef Kraker**, duhovnik zagrebške nadškofije v pokoju.

Cirilmetodijsko ulico (pred škofijo) so preimenovali v **Ciril-Metodov trg**.

Spremembe v službi: Dosedanji upravitelj v Kostanjevici na Krki **Franc Lokar** je bil imenovan za upravitelja v Starem trgu pri Rakeku. V Kostanjevici ga je nadomestil **Janez Ostronič**, ki je bil doslej v Starem trgu. — **Preloko** zapu-

šča **Stanko Mehle** in gre za vikarja namestnika v Žužemberk. — **Jože Ogrinec** gre iz Žužemberka v Studenc pri Sevnici, ki je izgubila **Ivana Skvarčo**, ker je postal upravitelj Sv. Trojice nad Cerknico. — Dosedanji upravitelj Sv. Trojice **Ivan Mramor** je bil imenovan za vikarja namestnika v Škocjanu pri Turjaku, od koder je šel **Janez Križaj** za upravitelja v Kresnice. — Iz Kresnic je šel **Leopold Čampa** za upravitelja v Preloko. — **P. Ambrož Frole**, trapist, ki je upravljal Sv. Križ ob Krki, je odšel službovat v lavantinsko škofijo. Nadomestil ga je dosedanji leskoveški kaplan **Ivan Kocjančič**. — V Leskovec je prišel za kaplana **Miroslav Perme**. — Upravitelj na Viču v Ljubljani je postal p. **Benjamin Tomšič OFM**, provincijal province sv. Križa. — **Alojzij Groznik**, upravitelj v Tunjicah, je postal sopopravitelj župnije šenturska gora. — **Stanislav Kastelic**, kaplan v Trebnjem, je postal kaplan v Višnji gori. — V Trebnje je prišel za kaplana **Ignacij Kreslin** iz Ljubljane. — Ker je **Franc Vavpetič** odložil dekansko službo, je bil na to mesto in za duhovnega svetnika imenovan msgr. **Viktor Zakrajšek**. — **Anton Hafner** je zapustil župnijsko upraviteljstvo v Dupljah in se je naselil v Stični. Na njegovo mesto je prišel **Alojzij Žun**.

Kje je kdo? — Po podatkih „Glasnika celjske Mohorjeve družbe“ delujejo: **V cerkniški dekaniji**: **Alojzij Škerlj** v Babnem polju, **Franc Hiti** v Begunjah pri Cerknici, **Andrej Makovec** na Blokah, dr. **Rant** v Žilcah. — **V dekaniji Črnomelj**: **Lojze Žabkar** v Črnomlju, **Polde Lončarič** v Dragatušu, **Pavel Verderber** v Metliki, **Ilc Andrej** v Podzemlju, **Venceslav Vrtačnik** v Radovici, **Franc Kastelic** v Sinjem vrhu, **Martin Gorše** v Starem trgu ob Kolpi. — **V kočevski dekaniji**: **Anton Pogorelec** v Fari, **Anton Golob** v Kočevju. — **V novomeški dekaniji**: **Ferdinand Standler** v Brusnicah, **Franc Dolžan** v Mirni peči, **Franc Zaplata** v Šmarjeti, **Franc Vidic** v Šmihelu, **Franc Pahulja** v št. Petru pri Novem mestu. — **V ribniški dekaniji**: **Ivan Selšek** v Dolenji vasi, **Franc Lončar** v Dragi, **Janko Preželj** v Loškem potoku, p. **Langerholz** v Novi Štifti, **Aloj-**

zija Dobrovolje v Ribnici, dr. Stanko Lenič v Sodražici, Stojan Novak pri Sv. Gregorju, Janez Križaj v Škocjanu, Franc Mate v Vel. Laščah, Franc Kljun v Vel. Poljanah, Rajko Fabiani v Vidmu-Dobropolje. — V dekaniji Trebnje: Klemen Mav v Čatežu, Jakob širaj v Mirni, Rafael Lešnik v Mokronogu, Franc Levstek v št. Rupertu. — V žužemberski dekaniji: Janez Kmet v Ajdovcu, Mihael Zevnik v Dobrniču, Jože Gregorič na Krki, Maks Ravnik v Selah, Feliks Grčar v Zagradcu. — V dekaniji Leskovec: Ladislav Tomazin v Čatežu ob Savi, Franc Lokar v Kostanjevici na Krki, Alojzij Kurent, dekan, v Krškem, Ivan Pregelj v Leskovcu, Franc Rozman pri Sv. Duhu, Mirko Žerjav v Škocjanu. — V dekaniji Litija: Melhior Škoda na Jančah, Leopold Čampa v Kresnicah, Alfonz Klemenčič na Savi. — V dekaniji Ljubljana mesto: Dr. Arnejc, stolni župnik, Karel Matkovič na Barju, p. Krizolog Zajc za Bežigradom, dr. Janez Jenko v Mostah, p. Klemen šmid pri sv. Frančišku v šiški, dr. Pavel Simončič pri sv. Petru, p. Felicjan Hilarij v Štepanj vasi, France Fric v Trnovem. — V dekaniji Ljubljana okolica: Anton Moder na Dobrovi pri Ljubljani, Franc Lovšin na Dolu, Anton Bergant na Igu, Janez Pucelj na Ježici, Mirko Bartol v Preski, Jože Močnik na Savi, Franc Verce v Sostrem, Ivan Rihar pri Sv. Heleni, dr. Franc Ambrožič pri Sv. Jakobu ob Savi, Jože Močnik pri Sv. Katarini, Franc Jeglič v št. Vidu, Stane Okorn v Tomišlju, Karel Erjavec v želimljah. — V dekaniji Višnja gora: Karel Papež v Grosupljem, Ivan Kogovšek v Kopanju, Janez Dolenc na Polici, p. Rafael Ašič v Stični, Jožef Rozman v Vel. Gabru, Franc Vidmar v Višnji gori. — V dekaniji Vrhnika: Jerina Ciril v Borovnici, Jože Pogorelec v Dol. Logatcu, Franc Nastran v Horjulu, Jože Lušin v Hotedršici, Lojze Kočar v Preserju, Peter Svetina na Rakitni, Stanko Kapš pri Sv. Treh kraljih, Janko Oblak na št. Joštu, Ivan Pečnik na Vrhniki. — V dekaniji Zagorje ob Savi: Ivan Sitar v Čemšeniku, Ciril Podržaj v Izlakah, Anton Lovšin v Radečah, Anton Smerkolj v Zagorju. — V dekaniji škofja Loka: Franc Hönigmann v Bukovščici, štefan

Traven v Javorju nad škofjo Loko, Matej Tavčar v Poljanah, Anton Švelc v Retečah, Franc Gačnik v Sorici, dr. Janez Veider v Stari Loki, Ladislav Kovačič v Stari Oselici, Melhior Golob v škofji Loki, S. Verce v Žabnici, Valentin Bertoncev v Železnikih. — V dekaniji Kamnik: Peter Golob v Dobu pri Domžalah, Matija Tomc v Domžalah, Matija Selan v Gozdu, Karel Babnik na Homcu, Marko Mihelič v Kamniku, Viktor Čadež v Mekinjah, p. Pavel Krajnik v Nevljah, Anton Pavlič na Selih, Alojz Groznik v Tunjicah, Franc šoukal v Vodicach, Ivan Gerčar v Vranji peči. — V moravški dekaniji: Franc Kozjek v Blagovici, Vinko Lavrič na Brdu, Miha Trdin v Češnjicah, Alojzij Brecljnik v Krašnji, Franc Vrolih v Moravčah, Alojzij Peček na Pečeh. — V dekaniji Kranj: Anton Hafner v Dupljem, Eustahij Kristanc v Goričah, Marijan Poznik na Jezerskem, Metod Kranjc v Križah, msgr. Viktor Zakrajšek v Tržiču in v Lomu pod Storžičem, Franc Golob v Mavčicah, Janez Filipič v Naklem, Kristijan Cuderman v Podbrezju, Stanko Jeglič v Predvoru, Anton Hostnik v Smedniku, Viktor švigelj v Hrastju, F. L. Ramšak v Vogljem, štefan Vogrin na Trsteniku, Franc Pfajfar v Velesovem. — Dekanija Radovljica: Franc Hiti v Begunjah, Martin Drole na Boh. Beli, Viljem Cunder v Boh. Bistrici, p. Bogdan Markelj na Brezjah, Anton Petrič v Breznici, Alojz Avguštin na Dovjem, Martin Tavčar na Gorje pri Bledu, Leopold Govekar na Jesenicah, Anton Torkar v Kranjski gori, Ludvik šivic na Lešah, Janez Jalen na Ljubnem, Franc Sekovanič v Radovljici, Pavel Podbregar v Ribnem.

Umrlí so: Salezijanec dr. Jože Valjavec. Prav na svoj rojstni dan, v nedeljo 15. febr., na Kodeljevem pri Ljubljani. V začetku meseca se je prehladil, v petek legel in v nedeljo je odšel obhajati svoj 80. rojstni dan k Mariji Pomočnici, katere goreč častilec je bil vse življenje. — Pokojni se je rodil v Lešah na Gorenjskem, v družini, ki je dala sveti Cerkvi tri duhovnike. Poleg pokojnega še g. Jančka, ki župnikuje na Kamnu na Koroškem in p. Metoda, ki je frančiškan na Viču pri Ljubljani.

Pokojni gospod doktor je bil posvečen v duhovnika v Luganu v švici 24. maja leta 1902. Prišel je v Ljubljano in se vneto lotil dela, ker je bila salezijanska družba še v povojjih. Mnogim zavodom je bil ravnatelj. Neumorno je pisal, prevajal, učil in organiziral. Da so rakovniške „Knjižice“ izšle v enomilijonski nakladi, je tudi velika zasluga pokojnega gospoda Valjavca. Širom Slovenije je bil znan kot voditelj Salezijanskega sodelništva. Za to Zvezo je že leta 1906 začel izdajati Salezijanska poročila, ki so pozneje pod naslovom Salezijanski Vestnik izhajala vse do zadnjih let, ko jih je uničila vojna in revolucija.

Pokojni gospod Jože je bil vojak v prvi liniji Kristusove fronte. Ni se bal nobene žrtve, v nobeni sili ni klonil in z nobenim sovražnikom Cerkve ni nikdar paktiral. Kot dober vojak Kristusov je stal na straži in klonil samo pod silnim zamahom smrti.

G. Viljem Kerec je umrl kot župnijski upravitelj v Jelenjem pri Reki. Prepeljali so ga v rodno Prekmurje in ga tam pokopali v Vidoncih pri Gradu. Na zadnji poti so ga spremljali mnogi sobratje (19 po številu) pod vodstvom domačega župnika g. Ivana Kolenca. Govorila sta mu ob grobu prof. dr. Ježič iz Reke in radgonski kaplan Viljem Gumilar. — V celjski bolnišnici je umrl bivši duhovnik lavantinske škofije **Franc Podgornik**, lepo spravljen z Bogom in Cerkvijo. Pokopan je bil v Žalcu. — 23. februarja je umrl v 84. letu upokojeni župnik in duhovni svetnik ljubljanske škofije **Franc Majdič** v Sodražici. — Kap je zadela **Antona Češornja**, dolgoletnega župnika v Drežnici. Še dva dni pred smrtjo je bil na obisku pri Antonu Cuffolu v Lazih v Beneški Sloveniji in mu pripovedoval o svojih načrtih za delo v bodočnosti. Pogrebne obrede je izvršil g. Ludvik Likar, dekan iz Kobarida. Ob tej priliki je bilo zbranih 47 duhovnikov. Ob grobu je govoril g. Simčič, solkanski dekan. Pokojni je bil res mož božji in mož molitve, zlasti za zedinjenje kristjanov se je vsega žrtvoval. Poznal je staro cerkveno slovenščino, ruščino, bolgarščino, nemščino, italijanščino in srbohrvaščino poleg svojega materin-

skega jezika. Po zadnji vojni je pet let pretrpel po ječah, ki so ga spravile v prerani grob. — V Kočah je umrl bisero-mašnik **Karel Malajner**, upokojeni župnik Sv. Florijana ob Boču. Rodil se je v Hočah leta 1875 in je pel novo mašo 1899. — V Braslovčah je zatisnil oči **Albin Slavec**, zlatomašnik in upokojeni župnik Marije Reke, rojen 1878 v Trbovljah, posvečen v duhovnika 1902. — V 78. letu starosti je koncem marca umrl **Štefan Posarelli**, župnik v Škrbini na Krasu. Pogreb je vodil velikodolski župnik **Franc Krapež**. Pokojni je služboval v Tolminu, na Gradišču pri Prvačini, Otlici in končno v Škrbini.

ARGENTINA

Duhovniški sestanek. Vršil se je zadnjo sredo v aprilu in je bil to prvi letošnji sestanek. Udeležilo se ga je 29 sobratov iz Buenos Airesa in okolice. Govoril nam je g. svetnik Alojzij Košmerlj o svetem Janezu Vianezu, katerega stoletnico smrti obhajamo letos.

G. prof. dr. Ivan Ahčin je še vedno v bolnišnici. Zelo počasi se izboljšuje njegovo zdravstveno stanje. Še naprej mo limo zanj, da bi kmalu okreval!

Na grob g. svetnika Škulja je bil pred kratkim postavljen lep spomenik. Ker še niso poravnani zanj vsi stroški, so slovenski sobratje naprošeni za denarne prispevke.

G. Franc Novak, doslej hišni duhovnik pri sestrah v Ramos Mejía, je postal upravitelj mestne župnije v Ituzaingó.

G. Štefan Novak, brat gornjega, doslej kaplan v Banfieldu, je dobil v oskrbo župnijo Tristán Suárez. Obema naše iskrene čestitke in veliko uspeha!

G. Jože Rant, doslej kaplan v Hurlinghamu, je postal kaplan pri sestrah v Ramos Mejía, kjer je bil prej Franc Novak.

AVSTRIJA

G. Kristo Srienc, novi župnik v šmihelu nad Pliberkom, je postal tudi dekan pliberške dekanije.

G. prošt Anton Benetek se je poslovil

od tinjske fare, kjer je pastiroval 30 let. Po 53 letih duhovniškega delovanja se je umaknil v pokoj, ki ga misli preživeti v Velikovcu.

G. Jože Gabruč je tudi vzel slovo od Tinj, kjer je bil za kaplana. Postal je župnik v Pokrčah.

G. Alojzij Kulmež, doslej župnik v Pokrčah, je postal župnik mestne župnije v Pliberku, kjer je bil pred nekaj leti za kaplana.

G. prošt L. Tarbesinger se je po sedmih letih župnikovanja poslovil od Pliberka in prevzel tinjsko župnijo in dekanijo. Na novo mesto ga je instaliral g. škof Koestner.

G. Dušan Česen, do sedaj več let kaplan v št. Jakobu v Rožu, je postal upravitelj na Golšovi.

BELGIJA

V mesecu marcu se je osem slovenskih duhovnikov zbralo na sejo dušnopastirskega odbora za slovenske naseljence v Zapadni Evropi in odbora Slovenske izseljenske zveze.

Po katoliškem svetu

NOVI POROČNI OBRED ZA BELGIJO

Obredna kongregacija je junija 1958 odobrila belgijskim škofijam nov poročni obrednik. Za valonske kraje je v francoščini, za flamske pa v nizozemščini. Podoben nov poročni obrednik so dobili leto dni prej škofije na Nizozemskem, še prej pa na Nemškem.

Novi obrednik je izraz skrbi krajevne Cerkve, da bi v duhu liturgične tradicije vodila današnjega človeka v življenje po božji volji. V današnjih časih omalovaževanja zakramenta sv. zakona je bila prilagoditev poročnega obreda zares potrebna. Cerkev je že od nekdanj upoštevala razmere. Vedno je spoštovala, kar je pri narodih našla dobrega. Že spočetka je

BRAZILIJA

G. Ludvik Ceglar je letošnji dopust izrabil za obisk slovenskih naseljencev v Sao Paulo. Tako so nekateri rojaki mogli šele po desetih letih zopet govoriti z domačim duhovnikom. Povsod so bili g. Ludvika veseli. Pri sv. maši je bila vsak dan večja udeležba.

KANADA

V New Torontu je podružnica slovenske fare Marije Pomagaj. Kardinal James C. McGuigan je dovolil na tem kraju redno slovensko službo božjo za Slovence. Skrb za rojake pri podružnici je do nadaljnjega prevzel prvi kaplan v slovenski fari g. Janez Kopač CM.

Pri slovenski fari v Torontu se bodo naselile slovenske usmiljene sestre. Skrbele bodo za šolo slovenskih otrok, za dekleta in za bolnike. Vodile bodo tudi otroški vrtec.

ŠVICA

G. Janez Osana, kaplan na švicarski fari, je doktoriral na Gregoriani v Rimu. Čestitamo!

pri novokrščenih narodih prevzela navedene poroke — te naravne božje ustanove — jih očistila in posvetila. Ko prinaša današnje življenje spet nove razmere in nove potrebe, vidimo, da stopajo v veljavo novi obredniki. Vsi omenjeni obredniki so zanimivi predvsem zato, ker dajejo več mesta živemu jeziku kot dosedanj. Oglejmo si belgijski obrednik.

Sprejem zaročencev

Moderni človek hoče obrede razumeti. Upira se mu delati nekaj, česar ne razume. Hoče biti odkritosrčen. Želi si tudi zares nadnaravne vere. Toda te težnje nosijo v sebi nevarnost naturalizma. Zato se morajo pastirji duš boriti, da ohranijo duha nadnarave in čut skrivnosti.

Vsled tega skuša po omenjenem obredniku duhovnik že spočetka dati obredu res versko ozračje. Da bi ne bil vstop zaročencev in svatov v cerkev kako razkazovanje in ogledovanje, jih sprejme duhovnik pri cerkvenih vratih, odet z večerničnim plaščem. Pokropi zaročenca z blagoslovljeno vodo in pravi v živem jeziku: „Naj Vaju Bog poškropi z roso svoje milosti!“ S tem je poudarjena potreba očiščevanja, kadar se bližamo Bogu. Nato duhovnik gre na čelu svatov po sredi cerkve proti oltarju. To je podoba Cerkev, ki gre skozi življenje tega sveta proti večnosti. Med potjo se lahko poje psalm 27., ki opeva mir in plodovitost družine, v kateri člani služijo Bogu. Ko pridejo k oltarju, vsi skupno pokleknejo. Zaročenca poklekmeta na klečalnik pred oltarjem. Duhovnik stopi k oltarni mizi in jo poljubi: „Naša pomoč je v imenu Gospodovem.“ Vsi odgovorijo: „Ki je ustvaril nebo in zemljo.“ „Gospod, usliši mojo molitev!“ „In moj klic...“ „Gospod, z vami!“... „Navdihuj, Gospod, naša dejanja in jih spremljaj...“ Nato zaročenca vstaneta in duhovnik vsakega posebej vpraša, če sta prišla iz svoje volje in neprisljuna k poroki. Odgovorita: „Da“.

Že srednjeveški belgijski, angleški in španski obredniki so imeli tak slovesen sprejem, celo pri vratih cerkve, in sprevod k oltarju.

Obrednik za Nizozemsko ima za tem vprašanja, ki naj zaročenca pripravijo do resnega namena zakonsko obljubo držati in krščansko živeti zakonsko življenje. Belgijski obrednik tega nima, pač pa na tem mestu duhovnik poudari zbranim navzočim veličino zakona in zakonske dolžnosti. Če poroka ni z mašo, tudi prebere kako svetopisemsko mesto, ki se nanaša na sveti zakon.

Beseda pred oltarjem izrečena

Dosedanji ritual je bil precej daleč od nauka Cerkev, da si ta zakrament delita zakonca sama pred zastopnikom Cerkev. Tudi oni „da“ se je zdel prešibek sestavljalcem novega obrednika. Zato odslej duhovnik stopi k ženinu in nevesti, ki poklekmeta, in ju pozove, naj si po-

dasta roke: „Pred sv. Cerkvijo, našo Materjo, se zdaj združita v sveti zakonski zvezi. Podajta si desnici in recita drug za drugim za menoj!“ Sklenjene roke ovije s stolo in ženin in nevesta ponavljata za njim: „Jaz I. I. se tebi I. I., ki ti segam v roko, vsega izročam in te jemljem za zakonito ženo pred Bogom in pred sv. Cerkvijo.“ In nevesta podobno. Duhovnik pa dostavi sam: „V imenu matere sv. Cerkev ta zakon, ki sta ga sklenila, odobravam, potrjujem in blagoslovljam v imenu Očeta in Sina in svetega Duha.“ To pove v latinščini in vsi prisotni odgovorijo: „Amen“. Duhovnik reče nato prisotnim: „Vse tu navzoco pa jemljem za priče te slovesne obljube. Kar je Bog združil, tega naj človek ne loči.“

Poročna prstana

Rimski obrednik predvideva na podlagi romansko-germanske tradicije le en prstan, prstan, ki ga izroči mož svoji ženi v dokaz svoje zvestobe. Ta navada je nastala v dobi, ko enakost zakoncev v navadah ni bila tako poudarjena, kot je danes. Španski obredniki so pa poznali dva prstana. Sedanji obrednik sankcionira že v življenje prešlo navado blagoslova dveh prstanov in je blagoslovni tekst v množini. Duhovnik reče najprej možu, potem ženi: „Dajte vaši ženi na roko ta prstan, poročstvo zvestobe in ljubezni, ki naj veže vajino zakonsko zvezo.“ „Novič“, mož, ponavlja za duhovnikom: „Sprejmi ta blagoslovljeni prstan v imenu Očeta in Sina in svetega Duha.“ Nevesta odgovori: „Amen.“ In enako tudi noviča da svojemu možu prstan na roko.

Vloga krščanskega občestva

Obred se konča z molitvijo. Da bosta zakonca držala besedo, je treba božje pomoči. Duhovnik pravi navzočim: „Dragi bratje, zdaj ko se je poroka po predpisih izvršila, prosimo vseмогоčnega Boga, da bi ta zveza, ki jo je dal, njegova milost ohranjala. Pokleknilo in molimo.“

Na kolenih potem zbrani skupno molijo litanijam podobne molitve. „Gospod, usmili se! Kristus, usmili se! Gospod, usmili se! Kar si Ti sam združil, Gospod, s svojim blagoslovom varuj in za veko-

maj zapečati z vezjo odkritosrčne ljubezni. Prosimo te, usliši nas! Mir Kristusu naj varuje njuna srca in prebiva v njunem bivališču. Prosimo te, usliši nas! (Tvoj blagoslov naj oplaja njuno ognjišče in jima povračuje z njuno vdanostjo.) Daj, Gospod, blagoslovi njune napore in napolnjuj ju z obilnimi sadovi. Varuj ju, Gospod, v nesrečah, daj jima moči v skrbeh in tolažbo v težavah. Varuj ju, Gospod, združena do pozne starosti v tvoji sveti službi in po njuni smrti ju poplačaj z večno srečo. Prosimo te, usliši nas!“

Za tem se začne poročna maša. Če pa poročne maše ni, se zaključijo omenjene prošnje: „Gospod, usmili se! Kristus, usmili se! Gospod, usmili se! Oče naš.“ Vsi odgovore: „Daj nam danes...“ Ohred zaključí duhovnikova molitev: „Vsemogočni in večni Bog, ki si s svojo močjo ustvaril naše prve starše Adama in Evo in ju združil v sveto skupnost. Posveti in blago + slovi srca in telesa svojih služabnikov in tu navzočih in združi ju v skupnosti in vdanosti resnične ljubezni. Po Kristusu Gospodu našem.“ „Amén.“

S tem je podčrtan krščanski značaj poroke in vlogo duhovnega in telesnega združenja zakoncev v Cerkvi. Novi obrednik podčrtava vlogo krščanskega občestva pri samem poročnem obredu, ko je pomen zakonskih oklicev že tako

zbledel. Ali se ne bodo novoporočenci čutili vezane pred skupnostjo, pred katero so dali obljubo drug drugemu? Ali ne bodo čutili, da potrebujejo pomoči skupnosti za zvestobo dani besedi?

Pastoralni pomen

Novi obrednik je bil sprejet z veseljem. Zaradi živega jezika bodo verniki obred bolj razumeli in pri njem sodelovali. Novo besedilo je obenem razlaga dejanj pri obredu in v duhu liturgične obnove postavljena na sveto pismo. Na ugovore nekaterih, da je ono ponavljanje preveč nerodno, pravijo razlagalci, da ne gre za mehanično ponavljanje, nego za zagotovitev kanoničnih predpisov za veljavnost.

Ob rastočih razvezah in nezvestobah zakoncev našega naroda se vprašujemo tudi mi slovenski duhovniki, v čem izboljšati naše ravnanje, da bi se rojaki vedno bolj zavedali resnosti in veličine tega zakona, ki je za Cerkev po Cardijnovih besedah silnega pomena „zaradi apostolata, ki iz njega izhaja. Brez krščanskega zakona ni Cerkve. Zakonska zveza mora množiti otroke Cerkve in dati Cerkvi otroke, ki postanejo duhovniki, misijonarji, apostoli. Nenadomestljiva važnost zakonske zveze! Duhovnik je ne more nadomestiti. Tudi ni mogoč nadomestiti apostolata zakoncev.“

